laiškai bičiuliams

2007 ruduo

Ką jėzuitai veikia Romoje

Jaunimo centro jubiliejus

Rekolekcijos gatvėje

JĖZUITAI

IHS

La Stortos vizija

Dieve, mūsų Tėve,
noriu atsakyti į Tavo meilę viskuo, ką šiandien darysiu.
Aukoju Tau savo maldas, mintis, žodžius, veiksmus ir
kančias, jungdamasis su Tavo sūnumi Jėzumi Kristumi,
kuris ir toliau Eucharistijoje aukojasi
už pasaulio išganymą.

Meldžiu už Jėzaus Draugiją,
švenčiančią savo 35-ąją Generalinę kongregaciją,
suburiančią draugėn jėzuitus iš viso pasaulio.
Tegul Šventoji Dvasia, kuri vedė Jėzų,
ir juos traukia prie Tavo Sūnaus Širdies,
kad jie visuomet Tave mylėtų bei tarnautų
didesnei Tavo garbei ir šlovei.

Viršelyje – Lilio katedros Jubiliejinių durų puošybos fragmentas.
Kristinos Rankelytės nuotr.

Turinys

T. Aldonas Gudaitis, SJ
Gyventi dėkojant.....2

T. Klaus Schatz, SJ
Jėzuitai ir Roma – ypatingas ryšys.....5

T. Wendelin Köster, SJ
Kaip veikia Jėzaus Draugijos kurija.....7

Pokalbis su t. Vytautu Merkiu, SJ
Tik meilė skatino mane dirbti.....9

Apie Kontempliaciją Dievo meilei įgyti.....16

Pierre Emonet, SJ
Tyla nėra nebyli.....19

Pokalbis su t. Antoniu Witweriu, SJ
Man nereikia atostogų.....21

Kristina Rankelytė
Bendruomenė – būdas keliauti drauge.....25

Renata Stankauskaitė
Rekolekcijos gatvėje.....29

T. Lenonas Zaremba, SJ
Bešeriant brolį asilą.....32

T. Antanas Saulaitis, SJ
Jaunimo centras ir jėzuitai.....34

Jonas Mikaliūnas, Ieva Pernavaitė
Ten, kur viskas kitaip.....37

10 metų ir 500 koncertų 41

Nauji leidiniai.....44

Iš visur.....45

Nusišypsokime.....46

T. Aldonas Gudaitis, SJ

Gyventi dėkojant...

Prieš kurį laiką per Lietuvos televiziją buvo transliuotas reportažas iš vienos Vokietijos gimnazijos, kurios direktorius abiturientams įvedė papildomą mokymo kursą, pavadintą „Kaip būti laimingam?“. Direktorius atkreipė dėmesį, kad baigdami gimnaziją moksleiviai jaučiasi labai prislėgti: reikia rengtis egzaminams, rinktis specialybę – krūvis išties nemažas. „Iš šalies žiūrint, jie atrodo kaip nelaimingiausi žmonės pasaulyje“, – kalbėjo jis. Laidoje savo patirtimi dalijosi ir moksleiviai, išėję šį mokymo kursą, pirmiausia skatinantį pastebėti daugelį dalykų, teikiančių džiaugsmą kasdieniame gyvenime. Jie aiškino: „Šis kursas mums priminė tai, į ką nebekreipdavome dėmesio. Susitelkę tik į savo mokslus ir vien galvodami apie ateitį, nebepastebėdavome, kad kasdien pateka saulė, nebegirdėdavome, kaip čiulba paukščiai, nebematydavome, kokiu keliu einame į mokyklą, kaip mumis rūpinasi tėvai, kokių gerų draugų turime...“ Mokiniai sakė iš naujo atkreipę dėmesį į juos supančią tikrovę, pradėję labiau džiaugtis gyvenimu ir pasijutę kur kas laimingesni: „Tarsi maži vaikai, mes ėmėme pastebėti dalykus, lyg matytume juos pirmą kartą, ir dėl to išmokome džiugiai nustebti.“

Tikintis žmogus sakytų: „Aš pastebėjau, kiek daug visko man yra davęs Dievas – esu jo labai apdovanotas. Matant Dievo dovanas atsirado dėkingumo jausmas, o dėkingumas pažadino gyvenimo džiaugsmą.“

Šią vasarą jėzuitai metinių rekolekcijų, kurias vedė Austrijos jėzuitų provincijos narys t. Antonis Witweris, pradžioje taip pat buvo kviečiami pajusti dėkingumą už viską, ką Dievas yra davęs: „Kitam žmogui galime padėti tik tuomet, kai patys jaučiamės dėkingi. Kai pats save priimu dėkodamas, vidujai labai išlaisvėju. Matydamas, kiek esu apdovanotas, vis mažiau laiko praleidžiu kuo nors perdėtai rūpindamasis. Būdamas dėkingas, vis rečiau galvoju, kad esu auka. Tuomet jau ne beviltiškai aimanuoju, bet viltingai bendradarbiauju su kitais, kurdamas gyvenimą.“

Po tokių dvasinių pratybų grįžtant prie kasdienių darbų atsirado daugiau šviesos ir džiaugsmo atliekant savo kunigišką ir jėzuitišką tarnystę. Pamažu atėjo suvokimas, kad Dievas kasdien, nuolat labai daug kuo mus apdovanoja.

...Visi gimtadienio ar šv. Kalėdų proga esame gavę dovanų. Kiekvienas tuomet labai džiaugiasi, nes tas džiaugsmas yra pažadintas dėkingumo. Maži vaikai itin moka džiaugtis: jie išvynioja dovaną ir visiems ją rodo. O juk Dievas be jokios progos kasdien teikia gausių dovanų, nes mus myli: dovanoja mums naują dieną, dovanoja gyvenimą, pagaliau dovanoja pats save. Dėl to mes turėtume dar labiau džiaugtis!

Šv. Ignacas, siūlydamas dienos peržvalgos maldą, primena, kad maldos pradžioje ir pabaigoje reikia dėkoti Dievui už tiek daug suteiktų malonių. Dėkoti konkrečiai, prisimenant dienos įvykius, sutiktus žmones. Tuomet ir sąžinės peržvalga netampa tik nuodėmių skaičiavimu. Vienas neseniai atsivertęs vyriškis sakė, kad mes turėtume ne vien atsiprašinėti Dievo už savo nuodėmes, bet kur kas labiau dėkoti už tai, kad dar daug nuodėmių galėjome padaryti, bet nepadarėme, nes Dievas mus saugojo.

Per malonę sugebu suvokti dar vieną įstabų dalyką: Dievas man viską suteikia ir dovanoja laisva valia! Viskas, ką Dievas man duoda, yra nenusipelnyta dovana, įteikta tiesiog šiaip sau, vien dėl to, kad jis to nori, nes mus myli.

Mes esame įpratę gyventi „sąlygišku“ dėkingumu. Neretai tėvai klysta skatindami vaiką atlikti pareigą ar jaustis dėkingam vien už tai, kad jam ką nors duoda: „Vakare leisiu eiti į kiną, jeigu išplausi grindis ar indus po valgio.“ Arba: „Aš tave užauginau, dėl to tu manimi pasirūpinsi senatvėje.“ Be abejo, taip auklėdami mes galime užauginti pareigingą žmogų, bet atlikdami vien pareigą nejuntame džiaugsmo. Duodami ką nors be jokių sąlygų, patys tampame laimingesni. Jeigu tėvai augina ir auklėja vaikus vien tik iš pareigos, o ne iš meilės, nejausdami dėkingumo už tai, kad vaikai yra Dievo dovana, dažnai šią pareigą prisiima kaip sunkų kryžių, atimantį gyvenimo džiaugsmą.

Vaikai, globodami tėvus senatvėje iš dėkingumo, pasirūpins ne tik valgiu, apranga, slauga, bet skirs laiko pabūti kartu vien dėl to, kad tai yra jų tėvai. Jei senais tėvais rūpinamės ne iš pareigos, bet iš dėkingumo, per tai Dievas padeda užmegzti stiprų artimo meilės ryšį. Senelių namuose gyvenantys tėvai ne dėl to nelaimingi, kad yra neprižiūrėti ar nepavalgę, bet dėl to, kad vaikai neturi laiko pabūti su jais. Žmogus negali būti laimingas, vien tik atlikdamas pareigą ar priimdamas kitų atliktą pareigą. Kol pareiga nėra prisiimta laisva valia, kol ji atliekama vien dėl to, kad kažkam esi skolingas, tol neatrasi gyvenimo, kurį Dievas tau nori suteikti.

Pamenu savo motiną, kai mes, penki broliai ir sesuo (kai kas jau su savo vaikais), susirinkdavome į namus – mama nuolat būdavo kartu. Vakare, kai jau lenkdavo nuovargis, bet dar dainuodavome ar šnekučiuodavomės, mama kartais snūduriuodavo, bet visuomet būdavo drauge, ilsėtis eidavo pati paskutinė. Kartais net nieko nekalbėdavo, tik norėjo būti su mumis. Tas buvimas ir jai, ir mums buvo dovana. Ji mus mylėjo besąlygiška meile. Tokį meilės ryšį su mumis yra užmezgęs Dievas – jis mus sukūrė, dovanojo gyvenimą, tai jo laisvos valios dovana mums.

Jėzus taip pat jautė dėkingumą dangiškajam Tėvui. Dažnai prieš gydydamas ar padarydamas kitokį stebuklą ištardavo: „Tėve, dėkoju Tau.“ Dėkingumas padėjo jam patirti žmogiškojo gyvenimo pilnatvę. Jėzus sakė: „Visa, ką turiu, esu gavęs iš Tėvo.“ Šitaip jis moko ir mus: to, ką turime, negalime savintis, nes visa yra gauta iš Dievo. Dėkingumas mums padeda Dievo dovanomis dalytis. Kai sugebėsiu laisvai, besąlygiškai kitam žmogui duoti savo laiko, pasidalyti su juo savo gyvenimu ir viskuo, ką turiu, abu patirsime tikrą gyvenimo džiaugsmą.

Rusų rašytojas Levas Tolstojus labai taikliai apibūdina, dėl ko turėtume jaustis dėkingi: „Jėzus žmonėms atskleidžia, kad juose yra tai, kas žmogų iškelia virš šio pasaulio rūpesčių, džiaugsmų ir baimių kupino gyvenimo. Kas suvokia Kristaus mokslą, pasijunta kaip paukštis, kuris nežinojo, kad turi sparnus, o dabar staiga supranta, kad gali skristi, gali būti laisvas ir jau nebeturi nieko bijoti.“ Dėkingumas yra tai, kas slypi mumyse ir ką Dievas nori pažadinti.

Prieš keletą mėnesių laidojant garbųjį

lietuvių tautos sūnų Kazį Lozoraitį kardinolas Audrys Juozas Bačkis sakė: „Neliūdėkime, kad jo netekome, bet dėkokime, kad Dievas mūsų tautai tokį žmogų dovanojo...“

Kitais metais Lietuvos jėzuitų provincija švęs įkūrimo 400 metų jubiliejų. Jau dabar norisi Dievui dėkoti už viską, ką jis per 400 metų mūsų provincijai suteikė, dėkoti už tuos brolius ir tėvus jėzuitus, per kuriuos Viešpats veikė Lietuvoje. Pradedant universiteto įkūrimu ir daugeliu krašte įsteigtų jėzuitų misijų, Viešpačiui padedant, jie įnešė didžiulį indėlį ne tik į Katalikų Bažnyčios, bet ir visos šalies istorinę raidą. Savarankiškos jėzuitų provincijos įsteigimas Lietuvoje ir čia dirbę jėzuitai labai daug prisidėjo prie to, kad Lietuva ir šiandien yra katalikiška šalis.

Tegul Viešpats kiekvienam iš mūsų padeda pastebėti jo dovanas kasdieniame gyvenime ir gyventi dėkojant už jas – tai ir yra gyvenimo pilnatvė.

Iš tiesų ramiai laukia Dievo mano siela,
iš jo ateina man išganymas.
Kai nerandu atsakymų priimdamas sprendimus,
noriu ir stengiuosi ramiai laukti Dievo.
Nesu paliktas vienas, jis man neša ramybę,
jis – džiaugsmo priežastis, amžinai man teikia gyvybę.
Jo rūpestis didesnis, nei manau ar suprantu.
Jis kuria be manęs, o kai atsiliepiu, kuria su manimi.
Kai man nepavyksta, jis šypsosi kviesdamas pradėti iš naujo
arba kviečia pasitikėti ir ramiai laukti.
Laikui atėjus, jis tinkamu metu ir tinkamoje vietoje duoda vaisių.
Jis – ištikima Meilė. Jis nuolat veikia iš meilės ir skendi kūrybos džiaugsme.
Jis – kviečiantis nepavargti, raginantis kurti ir eiti iki galo.
Tikrai ramiai ilsisi Dieve mano siela,
mane užplūsta dėkingumas jam ir pasitikėjimas juo.

Pagal 62 psalmę

T. Vidmanto Šimkūno, SJ, nuotr.

T. Klaus Schatz, SJ

Jėzuitai ir Roma – ypatingas ryšys

Kai Ignacas Lojola su pirmaisiais šešiais savo bendražygiais 1534 m. rugpjūčio 15 d. mažoje Paryžiaus koplytėlėje ant Monmartro kalvos davė pirmuosius įžadus, jų tikslas buvo vykti ne į Romą, o į Jeruzalę. Ten, Šventojoje Žemėje, jie norėjo veikti būdami kuo arčiau tų vietų, kur gyveno ir mokė Jėzus. Tačiau aplinkybės taip susiklostė, kad tuo metu nutrūko Venecijos, iš kur jie rengėsi keliauti, santykiai su turkais ir 1537 m. iš ten neišplaukė nė vienas laivas į Šventąją Žemę. Vien dėl to, kad ilgą laiką pirminio sumanymo nebuvo galima įgyvendinti, bendražygiai nusprendė vykti į Romą ir atsiduoti popiežiui, kad šis juos panaudotų ten, kur, jo manymu, būtų „didesnei Dievo garbei ir sielų išganymui...“ Tad Roma tuo metu buvo tiktai priverstinis „pakaitalas“ negalint įgyvendinti to, ko taip karštai buvo siekiama, ir atsiduodant Dievo valiai. Stengdamiesi likti visiškai atviri Dievui, bendražygiai patikėjo popiežiui, geriausiai jaučiančiam Bažnyčios poreikius, nutarti, kur vykti jiems būtų prasmingiausia. Šį apsisprendimą sustiprino ir mistinė dvasios pagava, apėmusi Ignacą La Stortos koplyčioje maždaug už 30 km į šiaurę nuo Romos, kai keliauninkas aiškiai suvokė, kad Dievas Tėvas jį ir bendražygius vienija su kryžių nešančiu Sūnumi. Širdyje jis girdėjo žodžius: „Romoje būsiu jums maloningas.“

Tačiau bendražygiai jokiu būdu to nesuprato kaip žemiškos sėkmės pažado ir užtikrinimo. Atvirkščiai, dangiškasis Tėvas Ignacą ir jo draugus vienijo su Sūnumi, nešančiu kryžių. Tad laukė persekiojimai ir sunkumai, kurių netruko atsirasti, nors naujoji bendrija buvo popiežiaus pripažinta. Svarbiausia, dabar Roma jau nebebuvo vien paprastas priverstinis „pakaitalas“: ji pasidarė rinktinė vieta semtis iš ten veikiančio Viešpaties paguodos, kad ir kokiems išoriniams bandymams būtų lemta juos ištikti.

Nuo tada jėzuitų ordinas su Roma ir popiežiais liko susietas ypatingu ryšiu, padedančiu jėzuitams būti nešališkiems („indiferentiškiems“) priimant spendimus ir veikti ten, kur atsiranda didžiausių sunkumų, kur skubiausiai reikia, kur būtų didesnė garbė Dievui. Kad tokiu kilniu užmoju nebūtų dangstomi savi siekiai, išvengti labiausiai ir padeda ryšys su konkrečiu autoritetu, nurodančiu, kokios yra skubiausios Bažnyčios reikmės ir kur jos kyla. Tas autoritetas yra popiežius. Tad jo pasiuntimu ir pasitikėjo Ignacas su savo bičiuliais, „kad nepasiklystų Viešpaties kelyje“. Tokia būtų prasmė ir ketvirtojo įžado, kuriuo jėzuitai „profesai“ įsipareigoja klusniai vykdyti popiežiaus siuntimą apaštalauti. Klusnumas popiežiui yra būdas Bažnyčioje įgyvendinti jėzuitų principą likti „indiferentiškiems“ bei išpildyti ignaciškąjį troškimą *magis* (lot. *daugiau*, *labiau*), siekiant didesnės garbės Dievui. Šiuo atveju svarbiausias jau nebe popiežius, o visuotinė Bažnyčia, kuo geresnė tarnystė jai.

Laikui bėgant „romietiška“ nuostata jėzuitams įgijo ir kitų aspektų. Visų pirma kovojant su reformacija, popiežių laikiusia labiausiai nekęstinu priešu – tiesiog „antikristu“. Jeronimui Nadaliui, Petrui Kanizijui ir kitiems jėzuitams ištikimybė popiežiui buvo ypatinga jų ordino charizma. Katalikų Bažnyčioje iki pat XIX a. išliko popiežiui priešiškų arba jį santūriai tepriimančių judėjimų

(kaip antai prancūziškasis galikanizmas, vėliau – Švietimo epocha, jozefinizmas). Šių judėjimų atstovai visur, ypač doktrinos srityje, kovojo su tuo, kas „popiežiška“ ir „romietiška“, o jėzuitai buvo tarsi popiežiaus „janyčarai“, labai prisidėję, kad popiežiaus pozicijos Katalikų Bažnyčioje būtų išlaikytos, ypač Vatikano I susirinkime (1869–1870), paskelbusiame dogma popiežiaus mokymo neklaidingumą ir jurisdikcinę galią.

Šiandien pačiai Draugijai jėzuitų atsidavimas popiežiui kelia nemaža klausimų. Pavyzdžiui, ar doktrinos požiūriu jėzuitai turi būti „popiežiškesni“ už kitus katalikus? Kadangi ordino charizma visada buvo išreiškiama ypatingu „visuotinės gerovės“ troškimu visai Bažnyčiai, Jėzaus Draugijos pirminio užmojo niekaip neatitiktų noras regionalizuotis, „įsikultūrinti“ atsižvelgiant tik į vietines reikmes. Dėl to ryšys su visuotine Bažnyčia jėzuitus ir toliau skatina likti Romoje, ypač didelį dėmesį skiriant čia esančioms mokslo įstaigoms. Pirmiausia dar Ignaco laikais įsteigtai Romos kolegijai (Grigaliaus universitetas) ir Germanikumui (seminarija vokiškai kalbantiems studentams, kurią 1552 m. įkūrė ir jėzuitams vadovauti patikėjo popiežius Julijus III – *red. past.*). Dabar mokslo įstaigų, popiežiaus patikėtų jėzuitų ordinui ir tarnaujančių Bažnyčiai visame pasaulyje, Romoje yra daugybė: Popiežiškasis Biblijos institutas (siekdamas skatinti aukštąsias Šventojo Rašto studijas, 1909 m. jį įkūrė popiežius Pijus X, nuo pat pradžių institutą patikėjęs Jėzaus Draugijai – *red. past.*), Rytų institutas (katalikiškas Rytų krikščionybės studijų institutas, kurį 1917 m. įkūrė ir jėzuitams vadovauti patikėjo popiežius Benediktas XV – *red. past.*), Rusų kolegija (1929 m. popiežiaus Pijaus XI įkurta ir jėzuitams patikėta popiežiškoji seminarija Rytų apeigų katalikų kunigams ugdyti – *red. past.*), Vatikano radijas ir kt.

Būdami Romoje, globodami ten esančias Draugijos institucijas, jėzuitai darbuojasi visuotinės Bažnyčios gerovei. Tai atitinka pirminį šventojo Ignaco užmojį – svarbiausias ne beatodairiškas atsidavimas popiežiui, o Roma, kaip visuotinės Bažnyčios centras, vieta, kur vienijamasi su Kristumi pagal La Stortos viziją.

Iš vokiečių k. išvertė
t. Anicetas Tamošaitis, SJ

Jėzaus Draugijos generalinis vyresnysis t. Peteris Hansas Kolvenbachas prisistato popiežiui Benediktui XVI. Nuotr. iš žurnalo *Jesuiten*

T. Wendelin Köster, SJ,
Vidurio Europos generalinis asistentas

Kaip veikia Jėzaus Draugijos kurija

Kiekvieną darbo dieną 8 valandą ryte Draugijos generolas suburia aplink save Jėzaus Draugiją. Pusvalandis skiriamas informacijai surinkti ir trumpam pasitarimui su dvylika konsultorių, iš kurių dešimt yra ir regioniniai asistentai. Vienas iš dviejų likusiųjų rūpinasi ordino vidiniu ugdymu, antrasis – tarptautinėmis įstaigomis, esančiomis Romoje (Grigaliaus universitetu, Popiežiškuoju Biblijos institutu, Rytų institutu, Jėzaus vardo bei Belarmino kolegijomis, Vatikano radiju ir Vatikano observatorija). Dauguma regioninių asistentų atstovauja vienam iš vadinamųjų sekretoriatų, koordinuojančių svarbias Draugijos veiklos sritis: tarpreliginį dialogą, ignaciškojo dvasingumo sklaidą, pagalbą pabėgėliams, maldõs apaštalavimą, jėzuitų veiklą socialinėje ir švietimo srityse. Kai kurie regioniniai asistentai yra generolo deleguoti vadovauti kitoms jėzuitų kolegijoms, pavyzdžiui, Germanikumui.

Regioninis asistentas informuoja Draugijos generolą apie visus savo regiono (asistencijos) provincijų reikalus ir pataria priimant sprendimus. Kitiems Draugijos nariams, o pirmiausia – provincijolams, jis turi pranešti, ką nutarė generolas ir kurija. Regioninis asistentas reguliariai vyksta į provincijolų konferencijas, kartais – į provincijų pasitarimus, simpoziumus ar net atskiras bendruomenes. Lankydamasis įvairiose šalyse asistentas yra įpareigotas perduoti generolo sveikinimus vietos vyskupams ir nuncijams.

Į visus generolui adresuotus laiškus atsakoma kuo greičiau. Vos gaunamas laiškas, asistento sekretorius pateikia trumpą jo turinio santrauką. Asistentas nurodo, kaip reikėtų į laišką atsakyti. Tada savo nuomonę išsako generolas ir galiausiai parengiamas atsakymas.

Kurijos darbotvarkėje šiuo metu svarbiausias yra pasirengimas 35-ajai Generalinei kongregacijai, kuri įvyks 2008 m. sausio pradžioje. Joje bus renkamas naujas Draugijos generalinis vyresnysis, ir jėzuitams reikės darbais parodyti savąjį *sentire cum Ecclesia* (lot. *jausti su Bažnyčia*) bei ypatingą ryšį su popiežiumi. Juk Bažnyčios ir ordino gerovei jėzuitų generolas turi kuo geriau popiežiui tikti. Rengiantis kongregacijai, stengiamasi aiškiai įvertinti tai, kas ordino nuveikta, ir reaguoti į gautą kritiką.

Vienas iš svarbiausių klausimų, į kurį turės atsakyti ši kongregacija – globalizacija: kieno iniciatyva ir kuo remiantis ji vyksta? Ši opi tema turi savo šviesiąją ir tamsiąją puses. Visiems akivaizdžios didžiulės komunikacijos galimybės. Deja, dažnai jos pasitarnauja konkuruojančių šalių siekiui valdyti pasaulį. Tai atveria nesutarimus, keliančius susirūpinimą ir atskiriems Draugijos nariams, ir visam ordinui. Aš, kaip krikščionis ir jėzuitas, tarsi „susiduriu su savimi“ kaip vokiečiu, europiečiu, apsišvietusiu demokratu arba darbininkų draugu. Jeigu gyvenčiau Lotynų Amerikoje, Indijoje, Afrikoje arba

Jungtinėse Amerikos Valstijose, keistųsi konkretūs sankirtos taškai, bet ne įtampos poliai. Nesutarimai ir įtampa kyla keliant klausimą: „Kokia direktyva teisinga? Kas ją nustato: Jėzus Kristus ar kitokiomis vertybėmis besivadovaujančio pasaulio principai?“ Ši įtampa juntama ir jėzuitų ordine.

Europos valstybėms praradus savo įtaką pasauliui, jų buvusiems valdiniams įgijus savarankiškumo ir turint savų siekių, visame Žemės rutulyje vyksta intensyvus „savęs atradimas“. Panašus procesas stebimas ir ordino veikloje. Draugijos asistencijos įvairiuose kontinentuose pačios planuoja savo veiklą ir dėl to reikalauja daugiau savarankiškumo. Vadinasi, vadovavimo struktūra turi būti lankstesnė. Tačiau dėl šito jėzuitų ordinas neturi tapti asistencijų federacija.

Visi šie iššūkiai dar labiau patvirtina, koks būtinas yra rimtas ir įvairiapusiškas kiekvieno Draugijos nario ugdymas, pirmiausia paremtas mūsų ryžtu ir šiandien išlikti Jėzaus Draugija, leidžiančia jam daryti mūsų ordiną gyvybinga organizacija, veikiančia jo pavyzdžiu. Turime atkakliai sekti paskui Jėzų ten, kur jis, mums padedant, nori prabilti į žmones: paskaitų salėje ir per kompiuterį, mirštančiųjų prieglaudoje ir pabėgėlių stovykloje, klausykloje, sakykloje ir prie altoriaus. Turime išmokti visur atrasti savo vietą. Taip pat kiekvienas jėzuitas turi aiškiai suvokti: jeigu kasdien nesikalbame, nebendraujame su Viešpačiu, prarandame ryšį su juo ir tampame savo vidinių „nesutarimų“ aukomis.

...Kartą tarp visų kasdienių kurijos reikalų prieš akis kaip Dievo dovana man iškilo guodžiantis Jėzaus Draugijos vaizdas: kad ji yra savotiškas seismografas, „savo kūne“ jaučiantis drebėjimus, kurie visame pasaulyje ištinka žmones ir institucijas. Bet „savo kūne“ ji taip pat jaučia ir paguodą, kurią Dievas siunčia žmonėms.

Iš vokiečių k. išvertė
t. Anicetas Tamošaitis, SJ

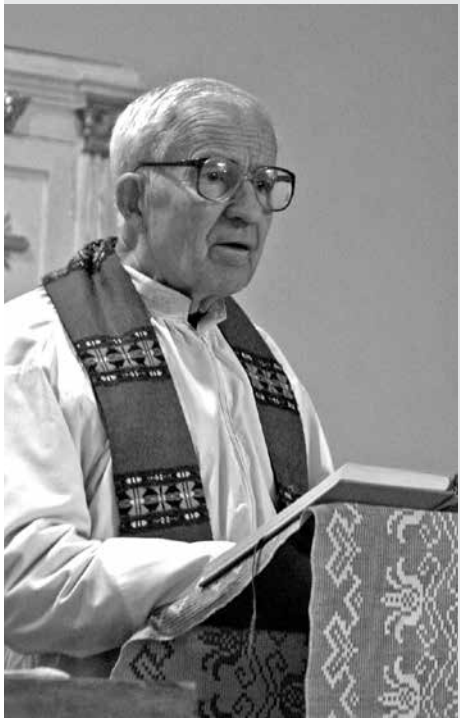

T. Vidmanto Šimkūno, SJ, nuotr.

– Mano broliai Juozas ir Alfonsas buvo kunigai, gal ir tai turėjo įtakos, kad tapau kunigu. Nuo mažens skaičiau įvairią literatūrą, kurios mūsų namuose netrūko. Pavyzdžiui, knygą „Po kryžiaus vėliava“ perskaičiau dar mažas būdamas, man labai patiko – skaičiau ir verkiau. Buvo dar ir kita knyga – pavadinimo ir autoriaus nebeprisimenu. Ten buvo aprašyti apokaliptiniai laikai ir pasakyta, kad tais sunkiais laikais didelį vaidmenį atliks jėzuitai. Aš tuomet buvau didelis entuziastas, tad galvojau, gal reikėtų būti vienuoliu? Nebūtinai jėzuitu, bet vienuoliu. Prisimenu, vokiečių laikais kapelionas klasėje mums davė klausimą: kuo norite būti? Aš parašiau, kad noriu būti vienuolis... Tuo laiku – turėjau apie 10 metų – buvau gana pamaldus, gal net pamaldesnis negu dabar (*juokiasi*).

Rusų laikais mūsų šeimą buvo numatyta išvežti į Sibirą. Tėvai jau duoną džiovino, ruošėsi, o aš prisidėjau kišenes visokių šventų paveiksliukų. Ir visur juos nešiojausi, dieną ir naktį šalia turėjau – kad pasiimčiau, jeigu mus vežtų.

Tik meilė skatino mane dirbti...

Šį pavasarį 80-metį atšventęs ir 50 metų Jėzaus Draugijoje minintis, šiuo metu Kauno šv. Pranciškaus Ksavero bei Švč. Sakramento koplyčioje patarnaujantis t. Vytautas Merkys pasižymi ypatingu kuklumu. Tik artimiausi bendražygiai yra girdėję apie nepaprastą jo kunigystės kelią.

Kuo jis prasidėjo ir kaip klostėsi pirmojo sovietmečiu slapta įšventinto kunigo tarnystė ilgus metus darbuojantis Ukrainoje, redaktorei Jūratei Grabytei ir žurnalo skaitytojams papasakoti t. Vytautas pasiryžo tik jėzuitų provincijolo t. Aldono Gudaičio prašomas.

Dar du svarbūs momentai buvo mano pašaukime (*šelmiškai šypsosi*). Vokiečių laikais reikėjo mokytis vokiečių kalbą, o aš kalboms labai negabus. Iš vokiečių kalbos buvo vien dvejetai. Tad grėsė likti antriems metams. Meldžiausi prašydamas Mergelės Marijos, kad ji mane gelbėtų. Ir nuostabus dalykas! Baigėsi mokslo metai, o Pedagogų taryba nutaria: keliamas į kitą klasę. Su dvejetu – į kitą klasę! Nors ir labai džiaugiausi, bet *sarmata* pasidarė, tad toliau prašiau Mariją, kad ji iki galo tą reikalą sutvarkytų, kad išgelbėtų mane nuo tokios gėdos. Ir Marija išklausė: naujiems mokslo metams prasidėjus mokytojai apsižiūrėjo, kad aš neteisėtai perkeltas, ir turėjau grįžti kartoti kurso. Draugai sakė, kad esu kvailas – reikėjo važiuoti į kitą gimnaziją, kur būčiau mokęsis toliau... Nors likau antriems metams, bet dėkojau Marijai, kad mane išklausė.

Baigęs mokyklą norėjau studijuoti elektrotechniką Kaune. Išlaikiau egzaminus, bet dėl socialinės kilmės mokytis nepriėmė.

J. G.: O kokia buvo jūsų socialinė kilmė?

– Buožė... Išties tėvai buvo nuskurdę, nes augome 9 vaikai, visi mokėmės, bet žemės jie turėjo daug. Kadangi tuo metu labai trūko mokytojų, nusprendžiau mokytojauti. Švietimo skyriaus vedėjas buvo mano paišybos mokytojas, aš su juo kartu dekoracijas paišydavau, tai ir priėmė dirbti mokytoju. Iš pradžių mokiau pradinėje mokykloje. Kadangi užsirekomendavau kaip geras mokytojas, paprašė, kad dirbčiau vidurinėje. Pirmaisiais metais visokių dalykų reikėjo mokyti, paskui šešerius metus dėsčiau fiziką. Tiksliesiems mokslams, technikai aš buvau gabus. Savomis priemonėmis įrengiau fizikos kabinetą, dėl to visoje Lietuvoje tapau žinomas.

Mokytojaujant pas mane ateidavo mokinių pasikalbėti. Labai nuoširdžiai pasipasakodavo savo bėdas. Ypač vieną prisimenu: vis pasakodavo, koks jis silpnas, kokių nuodėmių padaro, sakydavo, kaip dėl to gailisi. O aš galvodavau: aš jam galiu tik patarti, bet negaliu su Dievu sutaikinti... Taip su mokiniais kalbėdamasis ir apsisprendžiau tapti kunigu: jeigu jaunimas man pasisako savo prasi-

žengimus, tai Dievo vardu jiems padėti galėsiu labiau, negu būdamas mokytoju.

Padaviau pareiškimą į kunigų seminariją. Tuometinis rektorius kanauninkas Kazimieras Žitkus man liepė pirmiausia atsisakyti mokytojo pareigų. Parašiau pareiškimą švietimo ministrui. Laukiu atsakymo. Paskutinėmis rugpjūčio dienomis gaunu du laiškus: vieną iš kunigų seminarijos, kitą – iš Švietimo ministerijos. Švietimo ministerija rašo, kad aš atleidžiamas iš mokytojo pareigų, o iš seminarijos rašo, kad mokytis nepriimtas. Ką daryti? Nusprendžiau važiuoti į Vilnių, mokytis buhalterių kursuose. Laiške iš seminarijos buvo parašyta, kad kitąmet bus priimami klierikai tik iš Kauno. Tad baigęs buhalterių kursus, įsidarbinau Kauno „Atramos“ fabrike, nes pažinojau vyriausiąjį buhalterį. Ėjo jau 1955-ieji, pasidarė lengviau stoti į seminariją. Ir mane pagaliau priėmė.

Kadangi buvau neblogas klierikas, vyskupas Vincentas Sladkevičius man ir sako: „Kad turėtum visapusiškesnį supratimą apie kunigystę, aplankyk kunigus Algirdą Mocių, Pranciškų Bastį ir Pranciškų Masilionį.“ Davė tris vokelius su rekomendacijomis. Pirmiausia nuvažiavau pas Mocių, pažiūrėjau, kaip jis dirba. Paskui nuvykau pas Bastį, ten man labai patiko. Galiausiai nuvažiavau pas Masilionį. Jis paskaitė man duotą raštelį ir sako: „Štai čia stalas, čia knygos, atliksi 8 dienų rekolekcijas.“

J. G.: Nebūtų jėzuitas... *(visi juokiasi)*

– Atlikdamas rekolekcijas, prisiminiau anksčiau skaitytas knygas, kur buvo rašoma, kad jėzuitai gali didelius darbus atlikti, ir pasakiau t. Masilioniui, kad ir aš, jeigu būtų galimybė, jėzuitu norėčiau tapti. Jau anksčiau tarp brolių paliktų knygų buvau radęs ir perskaitęs Jėzaus Draugijos regulą, žinojau, kas jėzuitai yra ir kaip jie veikia.

T. Masilionis „užfiksavo“ tą mano norą, ir taip aš pradėjau draugauti su jėzuitais. Kadangi jis man patarė kasmet atlikti 8 dienų rekolekcijas, važiuodavau ir pas t. Joną Lauriūną, ir pas t. Joną Danylą.

Iš seminarijos paskutinio kurso mane išvarė. Priežasties tiesiogiai nepasakė, tik gerokai vėliau KGB man paaiškino: „Seminarijoje buvai nesuvaldomas, tad jeigu būtum ją baigęs, kunigą labai sunku patvarkyti, užtat mes anksčiau tave ir išvarėme...“

Tuomet jėzuitai man patarė seminariją baigti neakivaizdiniu būdu, pogrindyje. Taip

Jėzuitų rekolekcijose. T. Ladislovo Baliūno, SJ, nuotr.

ir palikau jėzuitu... Pas t. Romualdą Blažį Daugėliškyje atlikau 30 dienų rekolekcijas. T. Karolis Garuckas kartu su manimi atliko terciato rekolekcijas, o aš „stojamąsias“ į Draugiją.

J. G.: O kaip jus pašventino kunigu?

– Slapta, naktį, aš buvau pirmasis kunigas pogrindininkas. Labai gražus prisiminimas liko, kaip vežiau vyskupą V. Sladkevičių iš Ignalinos į Daugėliškį. Pašventino ir aš, jau kunigas, vežiau atgal. Buvo 1960-ieji, šv. Onos diena, labai gražus ankstyvas liepos rytas, pirmą kartą buvo taip malonu važiuoti motociklu: už nugaros – vyskupas, aš – jau įšventintas kunigas. Daugiau tokio malonumo niekada neteko patirti...

J. G.: Kadangi buvote įšventintas slapta, oficialiai pareigų eiti turbūt negalėjote?

– Jokiu būdu. Ir šventinant dalyvavo tiktai klebonijos šeimininkė, o Mišias aukodavau išvis vienas. Daugėliškyje dirbau zakristijonu, bet saugumas pradėjo įtarti, kad vis dėlto įtaką žmonėms darau. Iškvietę pareiškė, kad daugiau čia likti nebegaliu: arba treji metai kalėjimo, arba *kolchozan* – kitur dirbti neleido. Aš pasirinkau *kolchozan*. Prie Vilniaus veikė Buivydiškių tarybinis ūkis-technikumas, kuriame dirbo pažįstamas svėdasiškis, nes aš Svėdasuose buvau mokytojavęs, tai mane ir priėmė dirbti nežinodami, kad esu kunigas. Apie ūkį aš nusimaniau, o bedirbdamas sugalvojau, kad galėčiau baigti technikumo neakivaizdinį skyrių. Išklausiau sutrumpintą kursą, išlaikiau egzaminus ir tapau agronomu, 14 metų dirbau dekoratyvinėje sodininkystėje.

A. G.: Ir per tą laiką slapta aukodavote Mišias.

– Tik slapta! Kartais važiuodavau kur nors su t. K. Garucku, pavyzdžiui, pas t. Boleslovą Babrauską į Smilgius, ten aukodavau viešai, bet visą laiką drebėdamas. Vadovaudavau sesučių vienuolių rekolekcijoms, irgi visuomet slapta.

Keturiolika metų taip išdirbus buvo nuspręsta, kad mane reikėtų legalizuoti – viešai pradėjo kalbėti, kad esu kunigas. Įdomus buvo atsitikimas su Česlovu Krivaičiu, tuometiniu Vilniaus vyskupijos valdytoju. Kadangi Šilėnuose nebeliko kunigo, mano *kolchoznikai* nuvyko prašyti, kad duotų kunigą. Krivaitis sako: mielu noru, bet mes neturime kunigų. O jie atsako: užtat mes turime (*juokiasi*). *Kolchoznikai*, su kuriais dirbau, jau buvo girdėję, kad esu kunigas. O dar labiau mane išgarsino vienas ateistas. Atvyko į technikumą varyti ateistinės propagandos ir davė pavyzdį: „Va, pas jus dirba toks Merkys, jis buvo suklaidintas, mokėsi kunigų seminarijoje, bet paskui susiprato, išstojo ir dabar garbingu būdu užsidirba duoną“ (*kvatoja*). *Kolchoznikams* staiga atsivėrė akys – jie suprato, kodėl aš toks. Dėl to jie nuvažiavę ir pareiškė: mes turime kunigą. Krivaitis atsakė: aš tokio nepažįstu...

Praėjo gal mėnuo, iš Chmelnickio atvyko kunigas Juozas Budrevičius. Jis susirgo, nebegalėjo Ukrainoje dirbti, ir vietos valdžiai pasakė, kad Lietuvoje yra pogrindininkas kunigas, kuris galėtų jį pakeisti. Jie sutiko sakydami, kad jis čia taip bus prižiūrėtas, jog nieko bloga nepadarys. O kunigo jiems būtinai reikėjo, nes ten vyko katalikiškos demonstracijos ir kitokie protestai. Kartu su ukrainiečių atstovais nueiname pas valdytoją Krivaitį, o jis ir sako: „Vyrai, labai jį gerbkite, labai prižiūrėkite, čia pats geriausias mūsų kunigas“ (*kvatoja*). Nors prieš mėnesį manęs ir pažinti nenorėjo...

A. G.: Ukrainoje valdžia iš pradžių davė nurodymus, kaip turite elgtis.

– Po tų demonstracijų parapijos „dvidešimtukas“ buvo vien valdžios žmonės. Jiems buvo duota instrukcija: atvažiuoja baisus žmogus, saugokitės, kad jūsų nesuvedžiotų, prižiūrėkite ir mums praneškite. Buvo net grafikas sudarytas, kaip mane reikia prižiūrėti – dieną ir naktį. O man valdžia pasakė: kadangi bažnyčią lanko vien senutės, jas palaidosi ir būsi laisvas... Praėjo koks dešimtmetis, pasikviečia mane vėl ir klausia, kaip sekasi. Sakau: „Žinote, aš jūsų užduoties neįvykdžiau. Laidojau, laidojau ir vis tiek žmonių liko“ (*juokiasi*).

J. G.: Ne tik liko... Juk tikinčiųjų gerokai padaugėjo.

– To aš jiems nesakiau. Nors dabar galima palyginti. Kai nuvažiavau, per didžiausius Šv. Onos atlaidus išdalydavome 200–260 komunikantų, o paskutiniais metais prieš man išvykstant – po keletą tūkstančių.

Teritorija, kurią aptarnavau, buvo labai didelė, net 100 km spinduliu daugiau nebuvo kunigų. Katalikai – lenkų, ukrainiečių ir rusų tautybės. Mišias aukodavau lotyniškai arba rusiškai, su žmonėmis irgi dažniausiai bendraudavau rusiškai, nes taip buvo geriausia politiniais sumetimais.

A. G.: Kiek žinome, bažnyčia irgi buvo apgriuvusi, reikėjo remontuoti.

– Pradžioje buvo tik kapų koplytėlė, maždaug 8 m iš 20 m dydžio. Atrodė vos ne kaip tvartas, nes ją buvo pavertę grūdų sandėliu, tik tai ir išgelbėjo, būtų visai nugriovę. O žmonių ateidavo daug, netilpdavo, bandėme visokius priestatus nelegaliai statyti. Laikams truputį „atšilus“, koplyčią pavyko perstatyti į didelę bažnyčią. Bet ir į ją žmonės netilpdavo, lauke stovėdavo. Užsispyrę buvo. Jeigu snigdavo, vis tiek stovėdavo be kepurių, o ant galvų – per sprindį sniego prikritę...

J. G.: Kaip tas „dvidešimtukas“, kuriam reikėjo prižiūrėti, jūsų neįveikė?

– Jų tikslas buvo išvis mane sunaikinti, bet aš pasipriešindavau. Jie eidavo nuo vienos valdžios prie kitos ir skųsdavo mane. O aš jiems savo „politiką“ varydavau. Jeigu man ką nors drausdavo, sakydavau, kad išvažiuosiu, daugiau nebedirbsiu. Tuomet jau valdžia juos ramindavo sakydama, kad kunigą surasti labai sunku, gal nusileiskime. Bet taip elgdavausi tik kraštutiniais atvejais. Šiaip buvau labai lojalus, net ir važiuodamas į Lietuvą pranešdavau, o jie man sakydavo: „Tik nieko ten nekalbėk apie Ukrainą.“

A. G.: Kunigas buvote vienas, o žmonių – labai daug. Reikėdavo klausyti išpažinčių...

– Čia reikalai buvo prasti. Patys prasčiausi. Kartą buvo Marijos Dangun ėmimo šventė ir kitos parapijos kunigas paprašė, kad atvažiuočiau pas juos į atlaidus. Nuvažiavau, o grįžęs atgal radau pilną koplytėlę ir net šventorių prisirinkus žmonių. Klausiau išpažinčių. Norėjo ateiti apie 900 žmonių. Baisus dalykas buvo, sunku net ir įsivaizduoti. Kadangi visi norėjo prasibrauti prie klausyklos, ji net siūbavo, nors buvo didelė ir masyvi. Pastačiau po du vyrus iš abiejų pusių.

J. G.: Kad klausyklos nenuverstų?

– ...Ir kad ištrauktų žmogų, kuris jau atliko išpažintį – jis pats dėl minios spaudimo niekaip negalėjo išeiti (*visi kvatoja*)... Dabar tai juokingai atrodo, tuomet juokas neėmė. Apie tai, kaip aš čia klausau išpažinčių, papasakojau vysk. Julijonui Steponavičiui. Jis sako: „Broliuk, nieko nebus, duok bendrą išrišimą.“

J. G.: Kaip tai vykdavo, ar panašu į dabartines Atgailos ir susitaikinimo pamaldas?

– Gal ir panašu, bet sąžinės peržvalga būdavo kur kas detalesnė – labai išsami. Kildavo nepaprasta įtampa: žiūrint į žmonių veidus reikėdavo stengtis atpažinti, kuriam reikėtų išpažintį individualiai atlikti. Sakydavau, kad išpažinties reikia eiti bent kartą per metus, bet žmonės elgdavosi įvairiai. Tad per tas pamaldas (susirinkdavo po 300–500 tikinčiųjų) vieną ar kitą paklausdavau: kada paskutinį kartą buvai išpažinties? O tu? Nesusituokusiems bažnyčioje išpažinties negalima eiti. O tu ar susituokęs gyveni? Ir dažnai savo klausimais pataikydavau. Tuos, kurie gali atlikti išpažintį, kviesdavau tuoj pat prieiti ir atlikti individualiai. O nesusituokusiems sakydavau ateiti kitą kartą pasikalbėti. Tai žmonės nusprendė, kad esu aiškiaregys, kad kiaurai juos matau (*juokiasi*).

J. G.: Kiek kartų per metus tokios pamaldos vykdavo?

– Keletą kartų per dieną.

J. G.: Per dieną?!!.. Matyt, taip būdavo per šventes?

– Sekmadieniais. Jei susirinkdavo keli tūkstančiai žmonių, jie dalydavosi į mažesnes grupes po kelis šimtus. Kitomis dienomis užtekdavo vienos grupės, tačiau dažnai važiuodavau laidoti. Mišias per laidotuves valdžia aukoti leisdavo. Tuomet ir-

gi daug žmonių susirinkdavo, norėdavo atlikti išpažintį. Kadangi laidotuvių būdavo keletas per dieną, tekdavo duoti bendrą išrišimą. Viskas vykdavo taip: bendra išpažintis, Mišios, Komunija, laidotuvės, ir važiuoju į kitą vietą. Reikėdavo patarnauti ištisomis paromis, o kartą – net tris paras be jokio atokvėpio.

J. G.: Kaip ištverdavote?..

– Sveikata buvo nebloga. Beveik nevalgydavau ir negerdavau, tuomet geriau jausdavausi. Be to, dažnai ir Švenčiausiąjį Sakramentą veždavausi, tai irgi jėgų suteikdavo. Bet įtampa buvo labai didelė. Lietuvoje man dabar atostogos, kurortas.

A. G.: Žmonių pradėjo rinktis labai daug... Kaip jums atrodo, kas traukė žmones, kodėl jie jus taip priėmė?

– Pirma, nebuvo kunigų, antra, reikėjo aptarnauti didelę teritoriją – ten, kur aš anksčiau dirbau, dabar yra apie 50 savarankiškų parapijų ir dirba per 100 kunigų. Vėliau kunigų pradėjo atsirasti, bet jie buvo prieš mane nusistatę, sakė, kad nepakankamai parengdamas žmones atlikti išpažintį aš gaminu naujus „komunistus“. Tačiau aš žmogaus visada klausdavau: ar tu eisi bažnyčion? Jeigu eisi, vadinasi, po truputį geriau išmoksi ir sąžinės peržvalgos, ir kitų dalykų. Dažniausiai taip ir būdavo, žmonės žodžio laikydavosi.

J. G.: Nors buvote labai suvaržytas, tačiau vis tiek jūsų apaštalavimas pasiekdavo žmones, o jie surasdavo jus...

– Visa tai yra Dievo malonė. Ir kad pavykdavo juos pamokyti, ir visa kita. Tiktai Dievo malonė. Labiausiai norėjau būti tokiu kunigu, kuris Lietuvos nesukompromituotų, kad niekas negalėtų prisikabinti dėl kokių nors mano moralinių savybių. Sugyvenau su žmonėmis. Vienas kunigas vėliau norėjo man palengvinti darbą ir pasiūlė susimainyti parapijomis – jo parapija buvo už 120 km. Sutarėme, bet aš pasakiau, kad išvykdamas su savąja neatsisveikinsiu. Anas kunigas nustebo: taip nedera elgtis išdirbus 15 metų! O kai parapija sužinojo – kad sukilo! Ėjo pas visus viršininkus – ir Lenkijoje vyskupai buvo informuoti, ir Lietuvoje. Net pas popiežių buvo pasirengę važiuoti. Kulto įgaliotinis atlėkė anksti ryte ir sako: „Pažadėk, kad nebevažiuosi, nes mes gyvi neliksime...“

J. G.: O gal žmonėms patiko tokia galimybė praktikuoti tikėjimą – mums atrodytų, lyg ir lengvesniu keliu einant...

– Atvirkščiai, jie rinkosi katalikų tikėjimą ne dėl to, kad kelias lengvesnis, o kad sunkesnis. Jų manymu, aš buvau išties tikintis žmogus, „tikresnis“ nei stačiatikių kunigai. Daug stačiatikių pereidavo į Katalikų Bažnyčią sakydami: „Mes tokių šventikų neturim kaip tu.“ Bet tai irgi kėlė nemažą įtampą. Jų kunigai ant manęs pyko. Net lenkų kunigai pyko. Ir lenkai jėzuitai buvo nepatenkinti mano darbu, nes aš žmonėms niekada neatsakydavau. Paprašytas vykdavau bet kuriuo paros metu. Niekada nebūdavo taip, kad atsakyčiau. Kartais klaidingą įspūdį sudarydavo ir žmonių elgesys. Visi žinojo: jeigu vykstu pas ligonį, nešu Švenčiausiąjį Sakramentą. Ar pėsčias eidavau, ar važiuodavau, žmonės, mane pamatę, priklaupdavo. Nežinantiems atrodydavo, kad jie ne prieš Dievą priklaupia, o prieš mane...

A. G.: O kaip jūs išgyvenote vienuolio pašaukimą, būdamas vienas?

– Kasmet važiuodavau į Lietuvą atlikti rekolekcijų. Išvykdamas sakydavau, kad pas gydytojus. Mano išvaizda išties buvo kaip rimto ligonio, nes buvau labai išvargęs. Į Lietuvą atvažiuodavau dviem, kartais ir trims savaitėms. Kai ištrūkdavau iš tenykštės įtampos, jausdavausi kaip apsvaigęs. Dažniausiai vykdavau pas t. Joną Lauriūną į Linkmenis, ten būdavo ramu.

J. G.: Ir kiek metų taip gyvenote?

– 23-ejus. Paskutiniais metais įtampa jau buvo mažesnė, netgi statėme naują bažnyčią.

J. G.: O kaip, jums, tėve Aldonai, kaip jaunesnės kartos jėzuitui, atrodo, iš kur kyla tėvelio apaštalavimo vaisingumas?

A. G.: Aš jau girdžiu šį pasakojimą nebe pirmą kartą. Kai anksčiau tėvelį „remdavau prie sienos“, jo vienintelis atsakymas būdavo: „Reikia labai mylėti žmones. Myli žmones ir jie tave supranta.“

– Aš ant jų ir nepykau, nes labai norėjau padėti. Tikrai, tik meilė skatino mane dirbti. Jeigu kunigas nebemyli parapijiečių, tai jam jau reikia išvykti.

J. G.: Nors iš Ukrainos išvykote ne dėl to, kad nemylėjote parapijiečių...

– Vykdomajame komitete mane egzaminavo: „Kodėl atvažiavai į Ukrainą?“ Aš ir sakau: „Pasiskaičiau knygose, kad čia kažkada buvo Lietuva, ir atvažiavau jos atkurti.“ Bet jie suprato, kad čia juokai. Kiti klausia: „Kodėl šitaip dirbi?“ Sakydavau: „Nenoriu Lietuvai *sarmatos* padaryti.“ Turbūt ir nepadariau, nes mano buvo toks katalikiškas nusiteikimas – atlikti pareigą kuo geriau. Lenkų kunigai vykdavo padėti lenkams, o aš stengiausi padėti visiems, nesvarbu, ar lenkas, ar rusas, ar lietuvis.

Išvažiuoti reikėjo, nes buvo daug intrigų, netgi rimtų KGB grasinimų. Ukrainos saugumas mane bandė verbuoti, bet aš griežtai pasakiau, kad kitoks būti negaliu ir nenoriu. Tuomet net iš kabineto išvijo. Užtat pradėjo siundyti žmones, kad jie vogtų, terorizuotų. Daug visokių priežasčių buvo...

J. G.: Tačiau turėjote kone pabėgti, išvažiuoti slapta, kad nesulaikytų tie, kurie jus gerbė ir mylėjo.

– Taip ir buvo, tikrai pabėgau. Jau pasakojau, koks kilo sąmyšis, kai kartą bandžiau viešai atsisveikinti. Taip būtų buvę ir šį kartą. Žinojau: jeigu pasisakysiu žmonėms, kad išvažiuoju, kils revoliucija. Kad taip neįvyktų, sugalvojome labai gudrų planą. 1997 m. balandį iš Lietuvos buvo iškviesta Greitosios pagalbos mašina. Atvykusieji pas mane iškart nevažiavo, viešbutyje pernakvojo, o 5 val. ryto, kaip buvome sutarę, nejungdami šviesų privažiavo prie bažnytėlės. Susikrovėme per 7–8 minutes.

J. G.: Visai nieko nepasiėmėte?

– Tik knygas ir truputį drabužių. Bažnyčios raktus ir kitką palikau tiesiog ant stalo. Grįžtant Greitąją pagalbą truputį greičiau praleido per pasienio kontrolės postus – atrodžiau tikrai prastai, matėsi, kad žmogus suvargęs. Įvažiuojant į Lietuvą problemų nekilo, nes turėjau lietuvišką pasą.

Žmonės, žinoma, labai nustebo, kai suprato, jog manęs nebėra. Ir į Lietuvą buvo atvykę, bet čia jiems pasakė, kad nebegrįšiu.

A. G.: Tėve Vytautai, per visą jūsų kunigystę išliko pirminis troškimas – teikti Atgailos ir susitaikinimo sakramentą. Jūs ir dabar nuolat einate į klausyklą.

– Ir kiekvieną kartą žmones paraginu, kad išpažinties reikėtų dažniau ateiti, kas mėnesį. Klausykloje niekada žmonių nebaru, nes ir nėra už ką barti. Kiti jėzuitai kartais sako: negalima duoti išrišimo dėl vienos ar kitos priežasties. Gal žmogus daugiau nebeateis arba jis tik vieną kartą per metus išpažinties atėjo? Aš laikausi truputį kitokios taktikos. Sakau: „Kaip gerai, kad atėjote, juk galėjote dar 10 metų neateiti“ (*juokiasi*). Ir klausiu: „Ar galėsite dažniau išpažintį atlikti?“ Sako: „Galėsiu.“ Na va, mes ir sutarėme. Aš galvoju taip: jeigu žmogus ateis dažniau išpažinties, aš jam šiandien pasakysiu tiktai vieną žodį, kitą kartą – kitą žodį. Laikui bėgant susidarys gal 10 žodžių, žmogui bus lengviau juos prisiminti ir vykdyti.

J. G.: Ar jūs prisimenate, kuriam ir ką esate sakęs?

– Anksčiau prisimindavau. Mokykloje dirbdamas prisimindavau, kokiu žodžiu baigiau pokalbį, tuo žodžiu jį galėdavau pratęsti po mėnesio ar dviejų. O dabar jau nebeprisimenu... Žmonių pavardžių ir vardų nežinodavau, bet pagal kvapą atskirdavau, iš kurios žmogus šeimos, o dabar jau ir uoslė nusilpo. Turėjau šunio uoslę, kuri man padėdavo sielovadoje (*juokiasi*). O šiaip visą laiką jaučiau išsilavinimo, inteligencijos stoką. Kaip kun. prof. Jonas Juraitis sakė, likau *kolchoznikas*...

A. G.: Tėveli, o koks jausmas, kai jau 50 metų esate vienuolis?

– Toks pat jausmas, lyg būčiau pirmus metus. Norėjau tapti geru vienuoliu, bet buvau toks *chaltūrščikas*, pusvienuolis, gilumos taip ir nepasiekiau. Ukrainoje turėjau pateisinamą priežastį: darbas, darbas, o čia, Lietuvoje, pagal vienuolio nuostatas reikėtų ir daugiau pas-

tudijuoti, ir daugiau laiko meditacijoms skirti. Na, dabar Švč. Sakramento koplyčioje medituoti laiko daugiau turiu, bet vėl įsivėliau į remontus, teko jėzuitų namus remontuoti.

A. G.: Jus žmonės mato klausykloje arba su šluota prie Šv. Pranciškaus Ksavero bažnyčios ir prie Švč. Sakramento koplyčios. Jums patinka toks darbas?

– Man labai gerai, kad galiu laisvai mąstyti. Bet labiausiai man patinka susidraugauti su žmonėmis. Jie mato, kad esu paprastas žmogus, nebijantis darbo. Esu aplinkinių gatvių šlavėjų draugas. Jie mane užkalbina, kartais lito paprašo. Susitikę su manimi žmonės nejaučia esą mažesni, menkesni, nėra atstumo. Man tokia padėtis patinka. Atvažiavo vienas kunigas iš Palangos, aš šlavinėju prie Švč. Sakramento koplyčios, jis klausia, gal esu zakristijonas. Sakau, būnu ir zakristijonu. O paskui jam pasakė, kad čia koplyčios rektorius, tai žmogus net sudrebėjo... (*juokiasi*).

A. G.: Jus vis kviečia vadovauti rekolekcijoms kunigai, būsimieji kunigai arba diakonai prieš šventimus. Ar ši veikla jums maloni?

– Jie prašo, kad aš kalbėčiau apie save, apie savo darbą, nes kas knygose parašyta, ir taip žino. Tai ir pasakoju visokius nutikimus, kad ir iš savo patirties Ukrainoje. Jie būna suintriguoti, laukia, ką papasakosiu kitą kartą. Teorijos daug neduodu, kalbu daugiau praktiškai, stengiuosi, kad rekolekcijos nebūtų labai įtemptos. Ir mano pamoksliukai labai praktiški, remiasi Evangelija. Nelabai norėčiau važiuoti į tas rekolekcijas, bet kad prašo... Ir su jumis nelabai noriu kalbėti, bet sakote, kad reikia, tai ir kalbu...

J. G.: Taigi jūs ne „pusvienuolis“, o tikrų tikriausias vienuolis, nes vis dėlto paklusote provincijolo prašymui papasakoti apie save ir savo darbą.

– Taip ir yra, tik iš klusnumo. Jeigu neprašytų, tikrai to nedaryčiau, nesisūlyčiau...

A. G.: Kodėl, tėveli, verta kalbėti? Ogi todėl, kad žinotume, ką Dievas gali nuveikti per žmogų. Kaip jūs sakote – nepaisant mūsų ribotumų, kartais ką nors darant vien iš klusnumo, Dievas per jam atsiduodantį žmogų vis tiek veikia...

...Baigdamas pokalbį norėčiau paklausti, ko labiausia Dievo karštoje maldoje prašytumėte sau arba žmonėms?

– Ir sesučių per rekolekcijas prašau: melskite Dievo, kad aš sirgčiau labai trumpai ir neįkyrėčiau kitiems. 50 metų esu vienuolis, 47-erius – kunigas, sakyčiau, pareigą jau esu atlikęs. Tad mano didžiausias prašymas meldžiantis būtų lengvai, paprastai ir kitų nevarginant numirti. Turbūt taip ir atsitiks. Man gyvenant Ukrainoje radiacija normą viršydavo net 27 kartus. Tad kai jau mano organizmas nusilps, viskas jame bus suirę – nereikės nei gydymo, nei ligoninių (*juokiasi*)...

T. Vidmanto Šimkūno, SJ, nuotr.

Apie
Kontempliaciją Dievo meilei įgyti

„Imk, Viešpatie, visą mano laisvę, atmintį, protą ir valią, visa, ką turiu ir valdau. Tu, Viešpatie, man tai davei, Tau visa grąžinu. Visa yra Tavo – tvarkyk pagal savo valią. Duok man tik savo meilę ir malonę, nes to man užtenka.“

Šią didžią, stebinančio ir kilniaširdiško atsidavimo Dievui maldą skaitome šv. Ignaco Dvasinių pratybų ketvirtosios savaitės *Kontempliacijoje Dievo meilei įgyti*. Ši malda labiau nei kuris kitas Ignaco tekstas apibūdina jo teologiją ir mistiką – tai pamatinė nuostata, padedanti sutikti Dievą kiekvieną dieną. Tokia nuostata ir Jėzaus Draugijos nariams, ir kiekvienam krikščioniui leidžia pradėti ir užbaigti ne tik dieną, bet ir visą gyvenimą. *Kontempliacijos Dievo meilei įgyti* šerdis – atsidavimo malda, išreiškianti mūsų krikščioniško tikėjimo esmę ir pateikianti nuostabią jo santrauką.

Ši santrauka gali padėti apsisaugoti nuo grėsmių mūsų tikėjimui. Mano manymu, šiandien ypač pavojingas yra moralizavimas bei piktnaudžiavimas Jėzaus Kristaus vardo galia, nes abiem atvejais kyla pavojus ir Evangelijai. *Kontempliacija Dievo meilei įgyti* gali mus vis padrąsinti, kad leistumės nuskaistinami malonės bei Evangelijos liepsnos ir iš naujo pradėtume ieškoti tikrojo Dievo veido. Todėl, sekdami Kristumi, galėtume mėginti mūsų krikščionišką gyvenimą orientuoti pagal šį kompasą.

Dar truputį apie minėtąsias grėsmes. Moralizavimu laikau nuostatą, kad krikščioniškas tikėjimas pirmiausia yra pastangos ir itin dideli reikalavimai, ypač jei prisimename Kalno pamokslą ar krikščioniškojo etoso viršūnes, šv. Ignaco ir daugelio jo draugų gyvenimą. Tuomet širdyje galime išgirsti tylų šnabždesį: juk aš esu tik silpnas žmogus, kaip galėčiau lygintis su tais krikščionybės didžiūnais ar su tais, kurie į mane žvelgia iš paveikslų bažnyčiose? Ach, ta krikščionybė – vis tie nesibaigiantys reikalavimai...

Panašu, kad ir cituota Ignaco malda tokiam mąstymui neužkerta kelio. Priešingai, atrodo, jį dar sustiprina. Argi nėra pasakyta, kad mes turime viską atiduoti: ne tik „tradicines“ žmogaus galias – atmintį, protą ir valią, – bet ir tą ypatingą galią, kurią taip baimingai saugo ir iki perversijų gina mūsų kultūra, t. y. laisvę?

Imame baimintis, kad šiuo visišku atsidavimu nebūtų plačiai atveriamos durys antrajam pavojui – piktnaudžiavimui galia? Viena vertus, galime klausti, ar šlovindami laisvę mes jau nepasiduodame neįvardytai galiai – kokiems nors dievukams, nuolatos mėginantiems užsiropšti į tikrojo Dievo sostą? Antra vertus, kartais didžiausios piktadarybės padaromos Dievo vardu, įsitikinus savo teisumu ir prisidengus tariamai gera valia. Ko tik istorijoje nebuvo siekta, drausta, įvykdyta Dievo vardu?

Iš tikrųjų toks pavojus kyla, jei mes šią

maldą mėginame suprasti atsietai nuo konteksto. Didžiausią pavojų krikščioniškam tikėjimui visuomet kelia iškreiptas jo perteikimo būdas. Didelė nelaimė, jeigu Evangeliją pradedame trumpinti išmesdami jos esmę. Remdamiesi Bažnyčios istorija ir galbūt mūsų pačių biografijomis, turime pripažinti, kad ir krikščioniškam tikėjimui galioja išmintingas posakis: *corupptio optimi pessima* (lot. *blogiausia, kai sugenda tai, kas geriausia*). Tačiau ar mes galime leisti „tam, kas geriausia“ sunykti? Priešingai, privalome iš naujo atrasti tradicijos turtus ir jos ugnimi išbandyti save. Tam reikia visai nedaug: patekę į žabangas turėtume pasikliauti minėtoje meditacijoje nurodytu keliu.

Šią kontempliaciją Ignacas pradeda dviem pastabomis, kaip teisingai suprasti meilę. Meilė jam reiškiasi ne gražiais žodžiais ar priesaikomis, o labiau veiksmais, kuriuos Ignacas vadina „darbais“. Pirmiausia meilė yra veiksmą išreiškiantis žodis. Tai – visiškas atsidavimas, dalijimasis. Ignacas kalba itin šiuolaikiškai: „Meilė yra abipusis dalijimasis, kai mylintysis duoda ir dalijasi su mylimuoju tuo, ką turi, arba iš to, ką turi ar gali.“

Tačiau į ką mes turime labiausiai kreipti dėmesį, ties kuo privalome rytą ir vakarą susitelkti, ką apmąstyti? Antroji pastaba nurodo, kad pirmiausia dėmesį turime kreipti į Kūrėjo ir kūrinio tarpusavio bendravimą: turiu apmąstyti, ką Dievas dėl manęs yra padaręs ir nepaliaujamai daro toliau. Taigi pirmiausia – jo malonė. Jis nori man dovanoti pats save per visus kūrinijos pradus: per materiją, per visa, kas gyva, ir per mano paties sąmonę. Ignacas sako: „Viešpats trokšta pats save man atiduoti, kiek tik pagal savo dieviškąją tvarką gali.“ O kiekgi pajėgia Dievas? Atsakymas tegali būti: visiškai ir be išlygų, daugiau negu mes įstengsime įsivaizduoti: *Deus semper maior* (lot. *Dievas visada didesnis, jis visada gali daugiau*). Taip galiausiai pasiekiame Kalėdas – Jėzaus gyvenimo slėpinį, kuriuo Dievas trokšta man padovanoti save. Popiežius Paulius VI yra sakęs: „Nuo žmonijos pradžios Jis su kiekvienu žmogumi veda išganymo dialogą.“

Atsižvelgdamas į tai, kas čia išsakyta, kas iš tiesų turėtų tapti ir mano patirtimi, galiu savęs klausti, koks yra mano atsakymas? Gyventi visiško atsidavimo malda įmanoma tik susitikus meilę, kuri save visiškai išdovanojo ir kurią patyriau aš. Be realiai veikiančios visada pirma mūsų skubančios malonės krikščioniškas tikėjimas taptų vien Dievo galios instrumentu. Ignaco patirtis ir skelbiama žinia yra kitokia. Jis moko, kad meilė niekada nenaudoja jėgos, tik priimta ji atsiliepia besąlygišku atsidavimu. Taip į mus prabyla ir Dievo meilė: išoriškai – silpnai ir nepastebimai, o iš tiesų – persmelkiamai ir neišdildomai.

Kreipdamasis Dievas provokuoja mano atsakymą. Kaip galėčiau ar turėčiau atsiliepti? Ką aš galiu Dievui duoti? Padovanoti, kas nebūtų jo? Aš – kūrinys, jis – amžinas, visagalis Kūrėjas, begalinis Dievas. Žvilgtelkime į save ir aplinką tikėjimo akimis. Jis visa sukūrė, visa priklauso jam. Pažvelkime į savo gyvenimą, įsiklausykime į savo širdies plakimą. Jis visa padarė, kaip teisingai sako psalmininkas. Jei mes išties rimtai vertiname Dievą, sumaištį turėtų sukelti paprastas klausimas: ar yra kas nors, ko Dievas iš mūsų gali prašyti iškėstomis Jėzaus rankomis prakartėlėje ir ant kryžiaus?

Taip, kai kas yra. Popiežius Benediktas XVI sako, kad laisvas, iš meilės kylantis „taip“ yra vienintelis dalykas, kurio Dievas turi laukti. Jokia pasaulio galybė, netgi pati Dievo visagalybė negali atsverti šio „taip“. Dievas nori, kad atsilieptume į jo meilę, kuri pirmoji mus paliečia. Tuomet ši didinga atsidavimo malda bus autentiška, o laisvai atsiliepianti meilė – besąlygiška ir nuoširdi.

Taip ši neišsemiama Ignaco meditacija pasilieka išganymo istorijos šerdyje ir nori

prabilti į mus. Dievas kviečia tave ir mane šiandien ir čia atsakyti „taip“. Kaip mylintis asmuo jis laukia mūsų „taip“, kad čia ir dabar jo valia mums taptų realybe, kad Dievo ir žmogaus istorija tęstųsi. Šitame „taip“ mes galime atpažinti ir Abraomo ištartąjį „taip“, ir Samuelio atsakymą: „Kalbėk Viešpatie, tavo tarnas klauso“ (1 Sam 3, 10). Mūsų tariamame „taip“ girdime ir Marijos atsakymą angelui. Garsūs dailininkai yra nutapę paveikslų, kur Marija vaizduojama klūpanti, o aplinkui plevena išrašytas jos atsakymas „taip“. Savuoju „taip“ mes įsitraukiame į Jėzaus kovą, kad išsipildytų „Tėve mūsų“ maldos prašymas: „Teesie tavo valia.“ Tik tas laisvai ištaria „taip“, kuris taria tikėdamas. Tik tas gali laisvai atsakyti meile, kuris pats yra mylimas.

Dievo malonė, nuo kurios iš tikrųjų visa priklauso, Ignacui itin svarbi. Dar aiškiau tai parodo tolesni šios kontempliacijos skyriai. Jie kviečia medituoti tai, kaip Dievas yra visuose kūriniuose, taigi ir manyje. Atkreipkime dėmesį, kad Ignacas sako, jog tai nėra koks nors neapibrėžtas „buvimas“: privalau suvokti, kaip Dievas dėl manęs stengiasi ir darbuojasi, būdamas visuose pasaulyje jo sukurtuose dalykuose. O kaipgi Dievas stengiasi ir dirba? Ar kartais pamaldusis Ignacas neperdeda, šioje meditacijoje atkakliai kartodamas: „...Dievas veikia dėl manęs visuose sukurtuose daiktuose ant žemės paviršiaus, nes jis yra tas, kuris dirba...“

Mano manymu, ryškų šios dabar plačiai žinomos kontempliacijos poveikį patyrė jėzuitas Teilhard’as de Chardin’as (1881–1955), teigęs, jog žmogaus kūne yra cheminių elementų, egzistuojančių nuo visatos sukūrimo pradžios, kurie, laikui bėgant, tapo vis sudėtingesni, kol per antropogenezę bei kristogenezę pasiekė kitą, aukštesnę kokybę. Kadangi Dievas iš naujo nori gimti manyje, todėl meile ir atsidavimu pagrįsti santykiai tampa pasaulio ašimi, visiems mūsų gebėjimams suteikiančia naują prasmę.

Šią maldą laikau tikinčiojo dėmesio ugdymo mokykla, skatinančia pirmiausia žvelgti ne į save, o į Dievo geradarybes man. Taip esu drąsinamas savo gyvenimą vertinti kaip gyvenimą su Dievu, kaip dalelę išganymo istorijos. Pirmiausia privalau išmokti sakyti „Tu“, išmokti priimti ir dėkoti, patirti tą malonę, kuria Dievas rodo tokias didžias pastangas ir atlieka darbus kaip tik dėl manęs. Tad pirmiausia Dievas, o kas paskui? Mano atsidavimas, kuris vyksta ne kokioje nors abstrakčioje ar vien tik vidinėje sielos erdvėje, bet visuomet, kaip savo sekėjams rašė Ignacas, kai išties nuolankiai tarnaujame neturtėliams, ligoniams, artimui. Niekas negali mylėti Dievo ir būti abejingas artimui, niekas negali sekti Jėzumi, nepriimdamas jo nuolankumo ir savęs išsižadėjimo įstatymo. Tik tuomet pasiliekame Dieve, tame Dieve, kurio kilniaširdiškumas nuginkluoja, o atsidavimas ištirpdo mūsų egoizmą. Todėl krikščionių tikėjimas ir nėra moralė, bet perkeitimas, išganymas, o per tai – naujas Kūrimas.

Mes nuolat susiduriame su besąlygišku Viešpaties proegzistencijos reikalavimu: ne su moralės priesaku ar Dievo įsakymu, bet su Dievo meilės „pretenzija“ – jo atsidavimu Jėzuje Kristuje. Mes visada susiduriame su besąlygiškos meilės „pretenzija“, su meile, kuri atiduoda gyvybę už draugus, kuri plauna jiems kojas, kad ir mes patirtume, jog esame jau ne tarnais, o draugais vadinami (plg. Jn 15, 15). Malonė mus visada ragina įveikti savo baimes ir remtis išties patikimu mūsų būties pagrindu.

Tačiau ar šis gydantis ir gelbstintis Dvasinių pratybų momentas (*Kontempliacija Dievo meilei įgyti – red. past.*) mums gali pavykti? Be jokios abejonės. Juk iš kiekvieno mūsų vieną kartą bus atimta visa ir netgi mes patys. Tai įvyks mirties akimirką. Todėl reikia klausti, kaip aš atsiduodu Dievui šiandien? Kaip savo gyvenimu atsiliepsiu jam rytoj?

Ignaciškasis didžiadvasiškumas mumyse žadina tą laisvę, kuri ir meldžia: „Imk,

Viešpatie, visą mano laisvę, atmintį, protą ir valią, visa, ką turiu ir valdau. Tu, Viešpatie, man tai davei, Tau visa grąžinu. Visa yra Tavo – tvarkyk pagal savo valią. Duok man tik savo meilę ir malonę, nes to man užtenka."

Kad mes ir mūsų bendruomenė būtų ir vis labiau taptų erdve, kurioje gali gimti ir bręsti kaip tik toks atsidavimas, erdve, kurioje gali laisvai skleistis meilė, Viešpats pats mums dovanoja savo malonę ir meilę. Ir vien jos pakanka.

Pagal Roman A. Siebenrock „Predigt über die „Betrachtung zur Erlangung der Liebe"
parengė t. Vidmantas Šimkūnas, SJ

T. Vidmanto Šimkūno, SJ, nuotr.

Pierre Emonet, SJ

Tyla nėra nebyli

Paradoksas! Žurnalas, kurio paskirtis – kalbėti, imasi ginti tylą ir siūlo straipsnį, pasisakantį prieš triukšmą. Taip darydami lyg ir prisipažintume, kad geriau būtų tylėti, negu diena iš dienos spausdinti puslapius, pilnus žodžių, laikomų naudingais ir vertais publikuoti! Tačiau esama geros ir... nusikalstamos tylos.

Tyla – tai ne šiaip tylėjimas, tai labiau nutilimas, kad klausytum. Tai tokia tyla, kuri atveria kelią į savąjį *aš*, kad jį pasiektų sparnuotas žodis, atnešantis dabarties tikrovę. Ši tikrovė, kaip vidinis svečias, pirmiausia kalba širdžiai ir išsako esminius dalykus, padedančius gyvenimo lanką laikyti nuolat įtemptą.

Tai žodžiai, kurių neįmanoma perteikti, bet kurių reikia kiekvienam išmintingam žmogui, nes be jų jis taptų kvailiu. Tačiau diskretišką ir vos girdimą balsą greitai nutildo aistrų triukšmas bei išorinio chaoso garsai...

Taigi nutylame, kad taptume pačiais savimi, atsisakydami atlikti bet kokį vaidmenį pasaulio teatre. Spektaklyje žodis yra aktoriaus instrumentas, o kostiumas maskuoja besislepiantį personažą. Stovėdamas prieš Erodą, norėjusį primesti burtininko vaidmenį, Kristus tylėjo; jis tylėjo stovėdamas ir prieš Pilotą – įbauginti mėginusią politinę valdžią. Tai buvo tvirta tyla, atlaikanti tirono grasinimus ir nuginkluojanti politikų gąsdinimus. Taigi, jie sulaukė kitokio veikėjo – niekuo nesidangstančio tikro ir laisvo žmogaus.

Ir dar... Nutylame, kad klausytume kito, leisdami jam egzistuoti ir užimti savo vietą. Tylai, sudarančiai palankias sąlygas dialogui, padedančiam apsikeisti mintimis, būtina refleksija, kuri vargiai įmanoma tiems, kurie gyvenime pasitenkina atsiduodami vien primityvios muzikos ir dainų ritmų triukšmui, kurtinančiam ir svaiginančiam kaip narkotikai.

Tačiau nesunku suvokti, kad ne kiekviena tyla yra „auksinė“ – žinome, kad esama ir negeros tylos. Taip tyli iš anksto neįspėjantys sarginiai šunys; taip tyli žmonės, užsidarę dramblio kaulo bokštuose; taip tyli bailiai, kurie stengiasi nieko negirdėti, nes nenori turėti nemalonumų. Taip tyli vergiški pataikūnai, prisitaikėliai karjeristai, bijantys atsakomybės formalistai fariziejai bei didžiūnų dvarų marionetės. Visi jie tyli... Dar yra diplomatinė kanceliarijų tyla, sukta politikų tyla, veidmainiškai pamaldi tyla, prisitaikėliška žiniasklaidos tyla; tyla, trikdoma vargšų ir mažųjų dejonės, nualintos gamtos aimanų, maldavimų žmonių, velkančių netolerancijos jungą.

Kartais tokia negera tyla iškyla iš praeities ir užklumpa Bažnyčią, dvasininkus, ypač tuos, kurie labiausiai baiminasi kovos už teisingumą ir tyli, lyg jo netrūktų. Šiandien vyrai ir moterys, įkvėpti savo tikėjimo, kalba garsiai ir drąsiai, protestuodami smerkia melą ir neteisingumą ir pačioje Bažnyčioje, ir už jos ribų, nesileisdami įbauginami dogmatizmo ir galingųjų grasinimų. Štai keletas jų: legendinis San Salvadoro arkivyskupas Oskaras Romero, vyskupas proletaras Helderis Camara iš Brazilijos, vietos gyventojų Centrinėje ir Pietų Amerikoje gynėjas Meksikos arkivyskupas Samuelis Ruizas, kovotojas dėl juodaodžių politinių teisių Martinas Lutheris Kingas, vokiečių rašytoja ir teologė Dorothee Sölle, Jėzaus Draugijos generolas Pedras Arrupe, vargšų ir atstumtųjų globėjas abatas Pierr’as, antirasistinio judėjimo Pietų Afrikoje organizatorius arkivyskupas Desmondas Tutu, pasipriešinimo Zimbabvės diktatoriui Mugabei siela arkivyskupas Piusas Ncube, išlaisvinimo teologijos pradininkai, septyni cistersų vienuoliai, 1996 m. nužudyti Tibhirine (Alžyras), įvairiose šalyse 1973–2006 m. nužudyti 47 jėzuitai.

Šalia jų iškyla daugelis kitų įvairių luomų krikščionių: kunigų, vienuolių, pasauliečių, – drąsiai ir laisvai kalbančių už neturinčius balso. Karas Irake, kairieji ir dešinieji diktatoriai, naujasis liberalizmas, rinkos ekonomika, vartotojiška kvailybė, ydingos struktūros, socialinė atskirtis, pabėgėlių problema, neteisinga moterų padėtis, vaikų išnaudojimas, įtartinos valstybių vadovų machinacijos – tai skundai, kurie per kontempliatyviųjų maldą be paliovos išsakomi Dievui.

Žvelgdami į nerimą keliantį dogminį sustabarėjimą ir į sugrįžtantį klerikalizmą, greičiau puolantį grasinamai mojuoti Kanonų teise nei Evangelija, daugelis klausia, kur šiandien slepiasi Jėzaus Kristaus Bažnyčia? Tačiau tie, kurie į nualintą pasaulį žvelgia pro zakristijų duris, dar išvys pranašišką tautą, kuri išgelbės krikščionybės garbę, laisvai ir drąsiai surinks Nazariečio paveldą, atras tikrąją Bažnyčią ir daugiau nebenusivils Evangelija.

Iš prancūzų k. išvertė
t. Vidmantas Šimkūnas, SJ

Man nereikia atostogų, –

sako liepos mėnesį metinėms jėzuitų rekolekcijoms bei Gyvenimo ir tikėjimo instituto organizuotam seminarui apie dvasinį palydėjimą vadovavęs t. Antonis Witweris, SJ. Svečias – Vidurio Europos jėzuitų asistencijos asistento sekretorius, Popiežiškojo Grigaliaus universiteto dėstytojas bei plačiai žinomas ignaciškųjų rekolekcijų vedėjas.
Apie save ir savo tarnystę žurnalo skaitytojams papasakoti t. Antonį paprašė ses. Asta Venskauskaitė, ACJ.

– Gimiau ir užaugau neturtingoje šeimoje pokario Austrijoje. Mano tėvas buvo patekęs į nelaisvę Rusijoje, todėl šeima vertėsi labai sunkiai. Dažnai neturtingų tėvų vaikai, kad nesijaustų atstumti, stengiasi išsiskirti pažangumu moksle. Man tai neblogai sekėsi, ypač mėgau tiksliuosius mokslus. Atrodė, kad viską galiu pasiekti savo jėgomis. Tačiau, sulaukus dvylikos, labai svarbus įvykis pakeitė mano gyvenimą – ištiko epilepsijos priepuolis. Po pirmojo sekė kiti, gana dažni priepuoliai. Mokytojai ir tėvai pastebėjo, kad neretai jie būdavo susiję su mano įnikimu į matematikos ar fizikos uždavinius... Pradėjau suprasti, kad negalėsiu toliau gilintis į šią sritį, kad apskritai daug ko gyvenime negalėsiu.

Kai baigiau mokyklą, mano brolis rengėsi stoti į kunigų seminariją. Nusprendžiau ir aš studijuoti teologiją, bet ne seminarijoje, o Insbruko universitete. Ketvirtojo teologijos kurso pabaigoje jau galėjau pasakyti, kad, kiek tai priklauso nuo manęs, noriu tapti kunigu, ir beveik tuo pat metu tapo aišku: jeigu stosiu į kokią nors vienuoliją, tai bus jėzuitai. Jie turėjo kolegiją mano gimtajame Feldkirche, dažnai talkindavo parapijoje, bet su Draugija geriau susipažinau vėliau Insbruke, kur dauguma profesorių buvo jėzuitai. Klausiau vyskupo, ar sutiktų mane priimti, nes tokia liga kaip epilepsija yra kliūtis kunigystei. Kadangi priepuoliai tapo retesni, vyskupas atsakė, kad nemato rimtų kliūčių mano šventimams.

Kunigu buvau pašventintas 1975 m. kartu su broliu. 1976 m. įstojęs į Jėzaus Draugiją ir baigęs naujokyną, studijavau Romoje ir apgyniau dvasinės teologijos licenciatą. Paskui dar metus dirbau Insbruko jaunimo centre. Tada pradėjau dvasios tėvo tarnystę, iš pradžių – penkerius metus Kanizijaus kolegijoje Insbruke. Paskui Meksikoje atlikau terciatą. Grįžęs pradėjau doktorantūros studijas Romoje, bet po dviejų savaičių provincijolas pranešė, kad turiu skubiai grįžti į Vieną pavaduoti seminarijos dvasios tėvą. Toliau rašiau disertaciją ir 1989 m. ją apgynęs ketverius metus buvau provincijos namų Vienoje vyresnysis, kartu pagelbėjau kunigų seminarijai kaip dvasios tėvas ir buvau atsakingas už mūsų bendruomenės globojamą Jaunimo centrą. Kai prireikė dvasios tėvo Graco kunigų seminarijoje, penkerius metus dirbau ten. Pagaliau 1998 m. atvykau į Romą kaip Jėzaus Draugijos Vidurio Europos regiono sekretorius. Tai man suteikė progą tapti Popiežiškojo Grigaliaus universiteto Dvasinės teologijos katedros dėstytoju, ko vyresnieji pageidavo jau anksčiau, bet buvo neįmanoma dėl mano įsipareigojimų provincijoje.

– Papasakokite apie savo, kaip dvasios tėvo, patirtį.

– Dvasios tėvo tarnystę pradėjau būdamas trisdešimt trejų. Man labai didelę įtaką turėjo tai, kas atėjo per ligą ir su ja susijusius sunkumus – mano gyvybei nuolat grėsė pavojus, niekada negalėjau būti tikras, kad po priepuolio pakilsiu. Tai padėjo geriau suprasti, kad gyvenimas, kiekviena jo diena yra dovana. Drauge įgijau didesnę laisvę, jaučiausi nepriklausomas nuo to, kas vyksta. Žinojau: darau tai, ką privalau daryti.

Santykiai su kitu žmogumi, jo pažinimas priklauso ne nuo psichologijos išmanymo, ne nuo turimos patirties, bet nuo to, ar myli tą žmogų. Tik meilė padeda suprasti žmogų iki jo gelmių, nes matydama, kas išoriškai, atrodo, krypsta klaidinga linkme, meilė neabejoja geromis kito žmogaus intencijomis. Tas gėrio branduolys man padeda žmogumi nenusivilti, nenusiminti. Jėzus meldžiasi ant kryžiaus: „Tėve, atleisk jiems, nes jie nežino, ką daro.“ Tad ir aš negaliu teisti, bet esu priverstas svarstyti, kur slypi to žmogaus problemos, kaip galėčiau padėti jas išspręsti, palengvinti jo naštą. Taip stiprėja tarpusavio ryšys. Pateiksiu neseną pavyzdį. Vykdamas į Lietuvą vienai nakčiai apsistojau Vienoje. Man paskambino vietinis kunigas, klausdamas, ar galėtų susitikti su manimi. Priminė, kad yra buvęs mano auklėtinis Kanizijaus kolegijoje. Pradžioje neprisiminiau nei jo vardo, nei veido. Bet kai susitikome, atgijo viskas, kas buvo prieš dvidešimt penkerius metus. Ir vėl užsimezgė labai gyvas ryšys, paremtas dideliu tarpusavio pasitikėjimu.

Net labai apytiksliai skaičiuojant, rekolekcijas esu vedęs maždaug dviem su puse tūkstančio asmenų, tad neįstengiu prisiminti visų vardų, bet pamačius žmogų ir kalbantis su juo, daugybė dalykų sugrįžta. Galbūt tai – tam tikra mano savybė. Jeigu kas nors prašo manęs apibūdinti kitą žmogų, nesugebu nupasakoti jo išorės. Galiu tiksliai prisiminti, ką jis kalbėjo, nes ties tuo aš turiu dirbti. Manęs nedomina išoriniai dalykai, kitas reikalas, jei tai kažkada buvo mūsų pokalbio tema. Vienintelis dalykas, kurį įsidėmiu – žmogaus ūgis, nes prisimenu, kokiu kampu žiūrėjau į jį.

T. Vidmanto Šimkūno, SJ, nuotr.

– Paminėjote įspūdingą skaičių: du su puse tūkstančio žmonių, kuriems vedėte Dvasines pratybas. Kaip jas vedate?

– Paprastai tai būna asmeninės pratybos. Pastaruoju metu labai retai vadovauju vadinamosioms pamokslinėms rekolekcijoms, kai per dieną pateikiama keletas konferencijų. Galiu vadovauti ir tokioms rekolekcijoms, nes panašiai jas teko vesti seminarijose, ypač pirmakursiams. Kadangi jie neturi mąstomosios maldos patirties, svarbu šio maldos būdo išmokyti, o tam labiau tinka tradicinė rekolekcijų forma. Bet paprastai rekolekcijas vedu asmeniškai.

Dirbdamas seminarijose kas dveji metai vadovaudavau trisdešimties dienų Dvasinėms pratyboms, kurias atlikdavo seminaristai ir kunigai. Tai jiems nebuvo privaloma, tačiau visada susidarydavo maždaug dešimties žmonių grupelė. Bet iš tikrųjų kasdien palydėdavau 12–13 asmenų, nes šalia tų dešimties nuolat būdavo žmonių, kuriuos priimdavau aštuonių ar dešimties dienų rekolekcijoms. Tačiau vadovavimas rekolekcijoms manęs nenuvargina. Man apskritai nereikia atostogų, nors dirbu tikrai nemažai. Bet niekada nedirbu sekmadienį. Tą dieną užsiimu kitais dalykais, tuo, kas mane domina. Kartais ką nors skaitau, bet ne tai, kas susiję su mano darbu. Aukoti Mišias arba padėti parapijoje man nėra darbas. Taip pat ir pasakyti pamokslą. Tai – šventimas.

Vykdydamas Dievo valią po dienos darbų galiu būti pavargęs, bet niekada nebūsiu pervargęs. Tai fizinis nuovargis, kuris man padeda gerai išsimiegoti neturint bereikalingų rūpesčių. Baigdamas dieną malda, sakau: „Šiandien padariau, ką galėjau. Stengiausi daryti tai, kas man atrodė reikalinga. Dabar viską atiduodu Tau. Nebesu daugiau už tai atsakingas. Rytoj bus kita diena.“ Rengdamasis kokiam nors seminarui prieš du tris mėnesius galiu pasižymėti užrašuose, ką būtų galima kalbėti, kas būtų naudinga ir t. t., bet, pamatęs dalyvius, privalau reaguoti į jų konkrečią situaciją. Mano pasirengimas nėra daugelio dalykų užsirašymas. Jis tęsiasi visą gyvenimą. Kai reikia, aš tiktai apmąstau: iškilo štai tokie klausimai. Kaip galiu į juos atsakyti?

– Lietuvoje vis daugiau pasauliečių domisi pratybomis. Ar, pavyzdžiui, Italijoje, Austrijoje jaučiama tokia tendencija?

– Taip, yra to ieškančių pasauliečių ir tai geras iššūkis pačiai vienuolijai. Juk ir kunigas savo pašaukimu gali gyventi tik tada, kai yra reikalingas žmonėms: kai jo ieško kaip dvasios vadovo, kaip sakramentų teikėjo. Jeigu žmonės to prašo, kunigas niekada nepraras pašaukimo. Dalykas, apie kurį neprisimenama, praranda savo svarbą. Jeigu nekalbama apie Dievą, toje visuomenėje jis yra nebesvarbus. Todėl pasauliečių susidomėjimas, jų įsitraukimas į Dvasines pratybas naudingas ne tik jiems patiems, bet ir Jėzaus Draugijai.

– Per seminarą daug kalbėjote apie dėkingumą, jo svarbą krikščionio gyvenime.

– Kito žmogaus meilę sugebėsime pajusti tik išmokę su dėkingumu įvertinti tai, ką tas žmogus mums yra padaręs. Lygiai taip pat prisimindamas, ką Dievas yra padaręs ir daro man, Ignaco žodžiais tariant, dėkodamas už visas gautas geradarybes, galiu vis iš naujo pajusti Dievo meilę. Tik patirdamas tą meilę, galiu jai atsiduoti. O kuo labiau atsiduodu meilei, tuo labiau ją patiriu. Kalbėdamas apie atsidavimą, turiu galvoje sūnaus paklydėlio sugrįžimą, nes visada tai yra nusidėjėlio atsidavimas, nusidėjėlio, kuris patiria meilę kaip gailestingumą, besąlygiškai jį priimantį. Tai yra krikščioniško gyvenimo pamatas. Jeigu Dvasinės pratybos pradedamos neturint tokio nusiteikimo, jos neneša daug vaisių. Aš visada stengiuosi susisiekti su būsimais rekolekcijų dalyviais ir paskatinti juos reguliariai atlikti sąžinės peržvalgą ignaciškuoju būdu – tai geras būdas pasirengti pratyboms.

– Ar daug žmonių, atlikusių pratybas, paskui prašo dvasinio palydėjimo gyvenime?

– Dažnai tas palydėjimas tęsiasi, nes jie vėl atlieka rekolekcijas pas mane ir t. t. Aišku, kai žmogus ateina prašyti dvasinio vadovavimo, privalau pasakyti, kad ne visada turiu laiko, kad tarp susitikimų kartais gali praeiti ir du mėnesiai. Jei žmogus sutinka su tokiomis sąlygomis, gerai. Šiuo metu žmonių, kuriuos dvasiškai palydžiu gyvenime, yra 20–25. Platesne prasme palydžiu kur kas daugiau, nes kai esu Romoje, kiekvieną savaitę nustatytu laiku dvi tris valandas praleidžiu klausykloje Šventosios Dvasios bažnyčioje. Ribas apsibrėžti svarbu, kitaip nebeturėsiu pakankamai laiko tiems, kuriuos jau palydžiu.

– Ar kiekvienam krikščioniui reikėtų turėti dvasinį palydėtoją?

– Kuo geriau žmogus suvoks, kad jis turi bręsti kaip krikščionis, tuo stipriau jus dvasinio vadovavimo arba palydėjimo svarbą. Bet palydėjimas nėra vien asmeninis. Daugumai žmonių pakanka bendruomenės, parapijos palydėjimo. Kaip tik čia matau progą ir galimybę pasinaudoti Dvasinėmis pratybomis kasdieniame gyvenime. Tai nėra pratybos laikantis įprastos keturių savaičių dinamikos, bet veikiau įvedimas į krikščionišką, maldos ir bendruomeninį Bažnyčios gyvenimą, suteikiant žmonėms tą pagalbą, kurios jiems reikia. Kad žmogus išties galėtų pasinaudoti dvasiniu palydėjimu, jau privalo turėti tam tikrą dvasinę patirtį.

– Ką manote apie ignaciškojo dvasingumo sklaidą rytdienos Europoje?

– Ignaciškasis dvasingumas ir šiandienos, ir rytdienos Europoje toks bus reikšmingas ir turės tiek įtakos, kiek juo bus gyvenama. Pakanka skleisti Evangeliją, kuri visada yra iššūkis, ja gyventi, ją liudyti. Ignaciškasis dvasingumas, jo pažinimas suteikia didelę pagalbą žengiant pirmyn krikščioniškame gyvenime ir išgyvenant savąjį pašaukimą.

Kristina Rankelytė

Vasara Lietuvos Krikščioniško gyvenimo bendruomenei buvo dosni ir Viešpaties malone, ir susitikimais: vieną savaitgalį nemažas bendruomenės narių būrelis kartu praleido birželio pabaigoje, antrąjį – liepos pradžioje. Iš pradžių džiaugėmės trimis draugais Viešpatyje, atvykusiais iš Prancūzijos pasidalyti savo bendruomenės patirtimi ir padėti mums žengti dar vieną žingsnį drauge, vėliau keturi Lietuvos KG bendruomenės atstovai įsiliejo į beveik penkiasdešimties Prancūzijos bendruomenės narių, pakviestų grupelių palydėtojų tarnystei, būrį. Patirčių, aišku, apstu, kaip tos manos dykumoje, užtat prabėgus kuriam laikui pravartu šiek tiek stabtelėti ir viską peržvelgus, kaip anam šeimininkui, iš to lobyno iškelti „senų ir gerų daiktų“.

Pirmasis susibūrimas, kuriame dalyvavo apie 30 Krikščioniško gyvenimo bendruomenės narių, birželio 30 – liepos 1 d. vyko Trinapolio rekolekcijų namuose Vilniuje ir buvo skirtas atsakingiesiems už bendruomenės grupeles, – kad dar kartą prisimintume, koks yra galutinis Bendruomenės tikslas, kurio link einame, kad įvertintume mus brandinančius sunkumus, kad aptartume, kokie yra atsakingojo už grupelę (arba vietinę bendruomenę) tarnystės ypatumai ir kokias priemones šioje dvasinėje kelionėje siūlo Bendruomenė (susitikimai grupelėse, kasdienė maldos ir gyvenimo peržvalga, Dvasinės pratybos).

Krikščioniško gyvenimo bendruomenė – būdas keliauti drauge

Tai darėme drauge su bičiuliais iš Prancūzijos KG bendruomenės: Françoise Garcin, Jeanu ir Odile Lacour'ais. Kartu su jais savaitgalio susibūrimui sėkmingai vadovavo dvi mūsų bendruomenės narės.

...Na, o irtis į gilumą galime pradėti teigdami, kad bendruomenėje žmones suvienija bendra patirtis. Pirmuosius draugus Viešpatyje – Ignacą Lojolą, Pranciškų Ksaverą ir Petrą Faberį – taip pat suvienijo ne gyvenimas kartu viename kambarėlyje, bet bendra patirtis, bendras troškimas: ieškoti ir rasti Dievą visuose dalykuose, jį mylėti ir jam tarnauti. Kaip tik remdamasi šia pirmųjų draugų patirtimi Krikščioniško gyvenimo bendruomenė ir siūlo tam tikrą būdą keliauti drauge: ne tik patiems peržvelgiant savo gyvenimą, bet atveriant jį bendražygiams, stengiantis atpažinti jame Dievo vedimą ir, bendruomenės nariams padedant, prisiimti misiją, kuri kartais gali būti tiesiog patvirtinimas, jog ir toliau privalome kaip galima geriau atlikti savo kasdienio gyvenimo pareigas. Bendruosiuose principuose sakoma: „Mes, kaip keliaujančios Dievo tautos nariai, iš Kristaus gavome misiją būti jo liudytojais visiems žmonėms, savo pažiūromis, žodžiais ir veiksmais susitapatindami su jo misija nešti Gerąją naujieną" (BP 8). Kaip tik tai ir daro Bendruomenę apaštaline. Tačiau viskas šiame kelyje prasideda mūsų kasdienybės galilėjose – nuo ištikimybės mažuose dalykuose ir nuo kantrybės, jei kartais tenka eiti sraigės žingsniu... Tad pirmiausia buvo peržvelgti Bendruomenės augimo etapai: priėmimo laikotarpis, kai susipažįstama, kokiais metodais ir principais vadovaujasi bendruomenė. Jei jie priimtini, apsisprendžiama keliauti toliau. Paskui – ilgas ugdymo(si) etapas, naudojantis pasiūlytomis priemonėmis, patiriant pakilimus, įveikiant nuosmukius ir pamažu suvokiant, kad visų mūsų gyvenimo pagrindas yra Kristus. Paskutiniame etape, kai vis geriau atpažįstame, kokia yra asmeninė bei mūsų bendražygių misija, kai ją atlikdami esame palaikomi ir palaikome kitus, kai esame siunčiami ir siunčiame, kai įvertiname kelyje gautus vaisius, bendruomenė tampa apaštalinė.

Antrąjį savaitgalį (liepos 5–8 d. Kulautuvoje) susibūrė apie 60 bendruomenės „senbuvių", norinčių drauge žengti dar vieną žingsnį į priekį. Šį savaitgalį taip pat džiaugėmės Françoise'os, Jeano ir Odilės mokymu, dalijimusi savąja patirtimi, bendryste. Dar kartą buvo apmąstytas Krikščioniško gyvenimo bendruomenės kelio tikslas – tarpusavio pagalba sekant Kristumi – ir peržvelgtas asmeninis kelias bendruomenėje. Šio savaitgalio esmę būtų galima nusakyti keletu žodžių-raktų, tokių kaip ištikimybė mažiems dalykams (kasdienei maldos ir gyvenimo peržvalgai, susirinkimams), geranoriškas klausymasis ir įsiklausymas (kai kitas dalijasi išgyvenimais), atidumas Šventosios Dvasios veikimui ir malonės dovanai, peržvalga (kaip Bendruomenės pamatas), nuolankumas (kaip iššūkis dvasinės puikybės pagundai), atsivėrimo metas (tarpusavio san-

Svečių – Françoise'os, Odilės ir Jeano – patirtį perima bendražygiai Lietuvoje

tykiai, kai galime kitam patarti ir priimti jo įžvalgas) ir dar kartą – apaštalinė misija. Kaip tik į tai ir veda kelias, kuriuo keliauja Krikščioniško gyvenimo bendruomenė.

Vieniems šių etapų įvardijimas sužadino polėkį, kitiems galbūt sukėlė klausimų, pabudino nerimą, gal net ir priešiškumą, tačiau, kaip kalbėjo Jeanas, tapti apaštalu yra pašauktas kiekvienas krikščionis, nes tai yra pašaukimas gyventi savojo krikšto pažadais kasdienybėje. Kadangi į šį pašaukimą atsiliepiama Bažnyčioje, Krikščioniško gyvenimo bendruomenė yra vienas iš daugelio būdų juo gyventi, šiuo atveju – naudojantis šv. Ignaco paliktomis priemonėmis. Kalbant apie misiją svarbu pabrėžti, kad tai nėra kokia nors veikla, o visų pirma siekis gyventi sekant Jėzumi. Kontempliuodami Jėzų pamažu daromės į jį panašūs ir pradedame veikti kaip jis. Visa tai turėtų tapti mūsų gyvenimo pagrindu, kaip ir trims pirmiesiems draugams, apsisprendusiems už Kristų.

Trečiasis Viešpaties malonės pliūpsnis mūsų (4 Lietuvos Krikščioniško gyvenimo bendruomenės narių: Aušros, Violetos, Kristinos ir t. Stasio) laukė Prancūzijoje, netoli Lilio esančiuose jėzuitų rekolekcijų namuose (netrukus jie bus perduoti Prancūzijos Krikščioniško gyvenimo bendruomenės žinion). Ten vyko 8 dienų seminaras grupelių palydėtojams ugdyti.

Kiekviena diena buvo tarsi naujas etapas, kurį kiekvienas kasryt pradėdavome tyloje, paskui visi kartu rinkdavomės į salę, vėliau po septynis aštuonis išsiskirstydavome į grupeles, paskui vykdavo teminiai susitikimai. Vakarais laukdavo labai svarbi užduotis – dienos peržvalga, kai būdavome kviečiami patys sau įvardyti tos dienos „vaisius". Tai mus rengė priimti dovaną, kurią, kaip kvietimą tarnystei, savaitės pabaigoje iš Viešpaties rankų gavome visi, kiekvienas savitu ir asmeniniu būdu... Tad ir šio susitikimo patirtis pabandysiu suverti į jas apibūdinančių žodžių vėrinį.

Pirmas iš prisiminimų išnyrantis žodis – „bendrystė": išties patyrėme buvimo su draugais Viešpatyje džiaugsmą, buvome priimti su dideliu dėmesiu ir meile. Tai galėjome matyti, girdėti, justi ir net ragauti... Kasdienis pietų ir vakarienės stalas visuomet būdavo gausus ir valgių, ir bendravimo džiaugsmo, o vieną dieną iš įvairiausių regionų susirinkę seminaro dalyviai stalus praturtino savo kraštui būdingais gardėsiais ir dar didesniu dalijimosi bei vienas kito atradimo džiaugsmu. Na, o per popietinius mūsų ketverto pasivaikščiojimus parke laukdavo gervuogynai – Viešpaties patiektas desertas draugystei sustiprinti...

Kitas svarbus žodis būtų „malda": kiekvienos dienos rytas iki pirmojo bendro susitikimo salėje skleisdavosi tyloje – ir

apmąstant Dievo Žodį, ir per pusryčius, kuriuos valgydavome „kartu su Viešpačiu“. Didžiulis parkas šalia rekolekcijų namų su vešliais medžiais ir ryto gaiva besimėgaujančiais kiškiais – kuo puikiausia vieta melstis. Prie maldos patirčių reikėtų priskirti ir nepaprastas Eucharistijos šventimo valandas įspūdingos akustikos koplyčioje sutartinai šlovinant Viešpatį, ir tylius asmeninius atodūsius ar taip pamėgtą giesmę „Noriu tarnauti Tau...“ po maloningų vakarinių pasivaikščiojimų...

Negaliu nepaminėti ir žodžio „pašaukimas“. Jis mus pasitiko jau pirmąją seminaro dieną ir, manau, daugelį dalykų sudėliojo į savo vietas: „Mano situacija šiandien: esu pašauktas (-a) tarnystei – palydėti vietos bendruomenę; esu pašauktas (-a) dalyvauti seminare; esu čia su žmonėmis, kurių nepažįstu, bet imamės to drauge, ir galiu į juos žvelgti kaip į draugus Viešpatyje; esame čia kaip bendruomenė, kuri yra pasirengusi būti vedama, ugdoma...“ Prieš pat kelionę gavau SMS žinutę: „Gražių ir prasmingų liepos dienų Prancūzijoje, Viešpačiui kviečiant, bendruomenei siunčiant ir lydint malda...“ Manau, kad ji buvo kupina tos pačios Dvasios, kuri kviečia, siunčia ir lydi...

Dar viena šios savaitės patirtį, kaip dovaną, primenanti sąvoka – „ignaciškasis dvasingumas“. Vienas iš seminaro vadovų, tėvas jėzuitas Bernard’as Mendiboure’as, kas rytą mūsų dėmesį sutelkdavo į šv. Ignaco dvasinį palikimą. Beje, prieš metus t. Bernard’ui teko tarnystė – ignaciškojo dvasingumo ir Dvasinių pratybų lobius atverti Prancūzijos Krikščioniško gyvenimo bendruomenei. Tad jo rytinės konferencijos visai dienai suteikdavo išties „ignacišką“ skonį. Šv. Ignacas mums tapo dar artimesnis, labiau pažįstamas kaip troškimo žmogus, kaip tikras mistikas, kaip atidus pedagogas ir palydėtojas palydėtojo tarnystėje... Dėl to ši savaitė buvo tarsi rekolekcijos, per kurias širdis užsidega noru gyventi tuo, kas siūloma: „nugalėti save“, „sutvarkyti savo gyvenimą“, „ieškoti ir rasti“, „mylėti ir tarnauti“, „mylėti ir būti laimingam“, „tapti visaverčiu žmogumi“, „turėti atvirą ir plačią širdį“, „garbinti, šlovinti ir tarnauti“...

Kitas žodis ir dovana – „grupelė“. Dalydamiesi savo patirtimi bei aptardami įvairius gyvenimo atvejus, lavinome grupelės palydėtojo ausį, akis bei širdį. Per savaitę kiekvienas savo grupelėje gavome progą pabūti ir atsakingojo, ir grupelės palydėtojo vaidmenyje, o įgytą patirtį aptardavome vakaro susitikimuose. Tad grupelėse buvo gautos įsiklausymo pamokos, įvertintas ir priimtas asmeninis pašaukimas, aptartas padarytas sprendimas, atpažintas Šventosios Dvasios veikimas, atsiverta pasaulinei bendruomenei, atrasti draugai Viešpatyje ir suvokta, kad išeiname į kelią...

Po pietų vykę teminiai susitikimai ir vadinamasis „forumas“ taip pat davė gražių vaisių. Kasdien būdavo pasiūlytos trys skirtingos temos, pvz.: „Palydėti asmenį ir palydėti grupę“, „Palydėtojas – pasaulietis ir KG bendruomenės narys“, „Ko reikia,

kad pirmasis pasidalijimo „ratas“ grupelėje būtų vaisingas?“, „Palydėtojas grupelės sunkumų akivaizdoje“, „Kaip palydėtojas gali padėti grupelei tapti apaštaline?“ ir kt. Šias temas aptardavome žavėdamiesi grupelės darbo metodu, nes jos vadovas nesistengdavo narplioti keblaus klausimo ar temos ir pateikti jau parengtų atsakymų, tai atiduodamas pačių grupelės dalyvių „teismui“, svarstymams, nuomonėms – tik retkarčiais įsiterpdavo ir padėdavo išryškinti pagrindinę kryptį. Maždaug po pusvalandžio svarstymų svarbiausių minčių puokštę kiekviena grupelė atsinešdavo į „forumą“ – bendrą susitikimą salėje, kur pratęsdavome pokalbį. Čia paprastai ir išryškėdavo tai, kokiais rūpesčiais ar poreikiais gyvena Bendruomenė – kad visiems yra aktualus misijos bei apaštališkumo klausimas, atidumas Šventosios Dvasios veikimui. Kalbant apie ignaciškąjį dvasinį palikimą buvo patvirtinta, kad „Dvasinės pratybos yra šios Bendruomenės kelionės ištaka ir viršūnė“. Kalbėta ir apie mūsų vidinę laikyseną: „Galime būti lankę daugybę ugdymo mokyklų, tačiau svarbu išsaugoti neturto ir nuolankumo dvasią.Nesame tobuli, bet Šventoji Dvasia pasinaudoja viskuo ir visa išbaigia... Tad reikia leisti Jai veikti.“

Popietinis pasivaikščiojimas.
Iš kairės: t. Stasys, Aušra, Violeta

Čia derėtų prisiminti paskutinįjį savaitės akcentą – šokį. Vienas seminaro vakaras buvo skirtas Lietuvai pristatyti: rodėme gražiausių savo šalies kampelių nuotraukas, pasakojome, giedojome, dainavome, dalijomės lietuviškomis vaišėmis, tik vakaro pabaigoje pasiūlytas šokis liko nesušoktas... Kartą pietaudama prie vieno stalo su t. Bernard’u paklausiau, kaip jis vertina seminaro eigą. Nusišypsojęs atsakė: „Viskas labai gerai, tik trūko vieno dalyko... šokio, nes šokis, kaip ir valgis, yra Dangaus karalystės bei evangelinio džiaugsmo išraiška...“

Paskutinę dieną, baigiant šv. Mišių liturgiją, priminusią Emauso mokinių kelionę, t. Bernard’as paskelbė: „Dabar visi išeisime į kiemą ir pievelėje kartu su mūsų bičiuliais iš Lietuvos pašoksime, o paskui aš suteiksiu palaiminimą.“ Nors mūsų šokis buvo tik ratelis „Šiaudų batai, šakaliniai padai...“, bet Dvasia išties juo pasinaudojo, kad mūsų džiaugsmui nieko nebetrūktų...

Mūsų viešnagė Prancūzijoje tęsėsi dar porą įspūdingų dienų, praleistų su į savo namus mus priėmusia Françoise (ta pačia, kuri ne kartą lankėsi Lietuvoje). Pirmadienį nuvykome į vieną iš krikščioniškosios Prancūzijos istoriją menančių miestų – Šartrą ir aplankėme vitražais garsėjančią jo katedrą, o antradienį vaikščiojome po „ignaciškąjį“ Paryžių. Siauros Lotynų kvartalo gatvelės ir kiemai, ant didingo pastato šalia Panteono iškalti ten studijavusių iškilių asmenybių vardai (tarp jų – ir Ignaco Lojolos), Šv. Genovaitės bažnyčią, kurioje ne kartą meldėsi šv. Ignacas, menantis bokštas, Šv. Barboros kolegija, kuriame jis studijavo, mažytis aukštai pakibęs kambarėlis (kur, kaip manoma, ir gyveno šv. Ignacas, šv. Pranciškus Ksaveras ir pal. Petras Faberis), Liuksemburgo sodai, šv. Ignacui dedikuotos bažnyčios freskos ir kankinių koplytėlė ant Monmartro kalvos tą dieną mums nepaliovė pasakoti apie nepaprastą šventąjį ir dar įstabesnį Šventosios Dvasios veikimą, lydintį ir mus kasdienybės galilėjose.

Renata Stankauskaitė

['m a g i s]

Rekolekcijos gatvėje

„Magis“ (lot. *daugiau*) šv. Ignaco Dvasinėse pratybose suprantamas kaip siekis „daugiau [labiau] gyventi su Dievu“. Eksperimentu jėzuitai vadina tam tikrą iššūkį, naują patirtį, per kurią į žmogų gali prabilti Dievas. „Magis“ atliekant eksperimentą siejamas su troškimu labiau pažinti Dievą ir atrasti jį kasdieniame gyvenime, atpažinti jo veikimą kasdienėje, nors kartais ir neįprastoje aplinkoje.

Pirmąjį [‘magis] eksperimentą jėzuitai su bendradarbiais surengė 2005 m. Vokietijoje prieš Pasaulio jaunimo dienas, ir jis sulaukė ypatingo pasisekimo. 2006 m. jaunimo grupės, padedant jėzuitams, sėkmingai atliko eksperimentus Vokietijoje, Prancūzijoje ir Ispanijoje. Abu kartus dalyvavo ir grupelės jaunuolių iš Lietuvos bei Latvijos. Padrąsinti vokiečių jėzuitų ir t. Stasio Kazėno, SJ, 2007 m. ryžomės [‘magis] eksperimentą surengti ir Baltijos šalyse. Siekiant pasisemti tikėjimo patirties, užmegzti naujas pažintis, eksperimentui pasirinkta Latvija, dalyvauti buvo kviečiamas ir jaunimas iš Estijos.

Ignaciškasis eksperimentas gali būti atliekamas senelių ar vaikų namuose, vargšų ar imigrantų prieglaudose, statant spektaklį, kuriant filmą, rengiant pasirodymus gatvėje, vykstant į piligriminį žygį, tvarkant mišką ir t. t. Taip pat – ir atliekant rekolekcijas. Kiekviena eksperimento diena prasideda ryto malda, po jos pristatoma dienos „tema“, suteikianti pagrindą mąstymams. Paskui eksperimento dalyviai turi laisvo laiko arba užsiima konkrečia veikla. Kiekvieną dieną galima kartu švęsti Eucharistiją, taip išreiškiant tikėjimo bendrumą. Eksperimento šerdis – dienos peržvalga ir [‘magis] dalijimasis patirtimi. Šv. Ignacui meldžiantis svarbiausia būdavo peržvelgti dienos įvykius ir stengtis atpažinti juose veikiant Dievą. Eksperimento dalyviai taip pat raginami peržvelgti savo dieną, pamatyti joje Dievo veikimą ir pasidalyti šia patirtimi grupelėse.

2007 m. liepos 2–8 d. Latvijoje buvo surengtas ignaciškasis eksperimentas „Rekolekcijos gatvėje“. Tai – naujas būdas atlikti rekolekcijas, atsiradęs daugiau nei prieš dešimt metų ir sparčiai plintantis visoje Vokietijoje. Šių rekolekcijų pradininkas yra t. Christianas Herwartzas, SJ, pirmąsias rekolekcijas atlikęs Berlyno prieglaudoje, kur laikinai apsistodavo kaliniai ir benamiai. Prieglaudos vadovybė stebėjosi,

kaip jėzuitas gali atlikti tylias rekolekcijas ten, kur nėra atskiros koplyčios, kad galėtų netrukdomas melstis. Bet tai nebuvo svarbu, nes, anot jo, tuose namuose buvo daug „gyvų tabernakulių“. Šiam jėzuitui prieglauda tapo svarbia vieta, kur galėjo klausytis Dievo balso ir melstis kartu su pavargėliais, ligoniais ir šiaip keistuoliais. Vėliau t. Christianas tapo darbininkų kvartalo, kur buvo prieglauda, kunigu ir, siekdamas dar labiau priartėti prie paprastų darbininkų, įsidarbino automobilių guolių gamykloje. „Rekolekcijos gatvėje“ pradėjo plisti, kai buvo uždaryti parapijos rekolekcijų namai ir žmonės rekolekcijas atlikdavo tiesiog prieglaudoje...

„Rekolekcijų gatvėje“ sumanymas paremtas Šventojo Rašto ištrauka apie Mozę ir degantį krūmą. Mozė, degančiame krūme susitikęs Dievą, nusiauna kojas, supratęs, kad žemė, ant kurios stovi, yra šventa. Kai Mozė padeda į šalį apavą, kartu „padeda“ ir savo socialinį statusą, išdidumą ir visa, kas kliudytų jam artėti prie Dievo. (Kai kuriose pasaulio šalyse avalynė net ir šiais laikais yra turtingumo požymis.) Mozė padeda į šalį viską, kas jam trukdo klausyti Dievo ir medituoti.

Degantis krūmas, kuriame Mozė susitiko Dievą, buvo dykumoje – kultūriniu, dvasiniu ar ekonominiu požiūriu dykuma nėra svarbi vieta. Tai – kasdienė, įprasta Mozės aplinka, tačiau liepsnojantis krūmas atkreipia dėmesį, nes jis dega, bet nesudega.

Mozės įžvalga, jo atsakas į Dievo kvietimą ir rekolekcijų dalyvius skatina kitu žvilgsniu pažvelgti į aplinką, pamatyti mus supančius žmones ir jų vargą. Kai rekolekcijos vyksta gatvėje, meldžiamasi atidesniu, jautresniu žvilgsniu stebint aplinką. O „degantis krūmas“, toji šventa vieta, kiekvienam gali būti skirtinga. Dievas mūsų laukia visur ir kiekvienam žmogui gali apsireikšti unikaliai.

Pirmasis eksperimento „Rekolekcijos gatvėje“ etapas buvo mokymai, 2007 m. kovo 2–4 d. vykę Kaune. Mokymams ir vienos dienos eksperimentui Lietuvoje vadovavo tarptautinio [‘magis] tinklo nariai iš Vokietijos – Peteris Hundermarkas ir ses. Igna Krap, dalyvavo 9 žmonės iš Lietuvos ir Latvijos.

Antrasis eksperimento etapas – „Rekolekcijos gatvėje“ Rygoje. Į eksperimentą buvo kviečiama asmeniškai, apie rekolekcijas taip pat skelbta katalikiškose interneto svetainėse Lietuvoje, Latvijoje ir Estijoje. Sutikti Dievą gatvėje pasiryžo 11 jaunų žmonių iš Lietuvos ir 1 iš Latvijos.

Vienas iš „Rekolekcijų gatvėje“ reikalavimų – dalyviai turi gyventi vargšų kvartaluose ir pasitenkinti minimaliomis buitinėmis sąlygomis. Mes buvome apgyvendinti kunigo marijono Andreijo Trapučkos parapijos namuose. Didžiąją dienos dalį po ryto maldos ir „dienos impulso“ eksperimento dalyviai buvo raginami ieškoti Dievo bei „šventos žemės“ Rygos gatvėse ir stoties rajone. Tačiau jį galėjai sutikti vos uždaręs parapijos namų duris – kieme kun. A. Trapučkos nuolat laukdavo narkomanai, elgetos ar šiaip gyvenimo vargų prislėgti žmonės. Rekolekcijų dalyviams teko priimti nemaža iššūkių – pabendrauti su varguoliais, prie Motinos Teresės seserų globojamos prieglaudos laukiančiais galimybės nusiprausti, išdrįsti užkalbinti elgetaujančius stoties rajone, pasidalyti pietumis su močiute, būstą susirentusia iš kartono dėžių. Anot Evangelijos, Dievą lengviausia sutikti didžiausiuose varguoliuose – tai paliudijo ir rekolekcijų dalyviai, išdrįsę pasilenkti prie „pačių mažiausiųjų“.

Per rekolekcijas kartu su Motinos Teresės seserimis jų prieglaudoje kiekvieną dieną buvo švenčiama Eucharistija, vakare atlikdavome dienos peržvalgą, dalydavomės dienos patirtimi grupelėse. Paskutinį vakarą eksperimento dalyviai ypač džiaugėsi tuo, kad kasdien galėdavo išgirsti apie vis kitokią patirtį. Kartais atrodydavo, kad nieko ypatinga per dieną „neatradome“, tačiau kitų patirtis padrąsindavo ir suteikdavo vilties ieškoti Dievo kitą dieną.

Šis eksperimentas – ypač geras būdas jaunus žmones padrąsinti gyventi su Dievu kiekvieną akimirką.

Vienas svarbiausių „Rekolekcijų gatvėje“ vaisių yra tas, kad visi dalyviai, ir aš tarp jų, galėjo sutikti Dievą ir pajusti jį veikiant kiekvieną dienos akimirką. Dievas, Jėzuje tapdamas žmogumi, pašventina visa, kas žmogiška. Tad viskas, ką aš veikiu per dieną, gali mane vesti į susitikimą su Dievu. Tai nėra tik teorija – „Rekolekcijos gatvėje“ patvirtina, kad tai tikrovė, kuria galiu gyventi. Po tokių rekolekcijų mano kasdienybė tapo prasmingesnė – lengviau prisimenu, kad po šv. Mišių ar maldos koplyčioje mano susitikimas su Dievu tęsiasi...

T. Aldonas Gudaitis, SJ

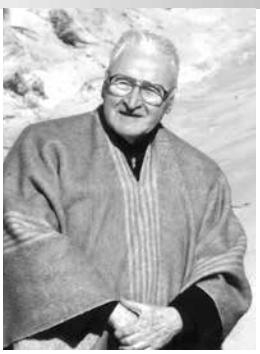

T. Leonas Zaremba, SJ

Bešeriant brolį asilą

Keista antraštė. Kai kurie tuoj pat supras, kad pasakyta šmaikštaujant, kitiems reikia paaiškinimo. Dauguma žino, kad šv. Pranciškus Asyžietis savo kūną vadindavo Broliu Asilu. Antra, žodis *šerti* turi net kelias reikšmes. Viena jų yra duoti maistą gyvuliui, ypač žirgams. Sąmoningai pasirinkau formą *bešeriant*, nes yra panašumas, nors tik sąskambio, su hebraišku žodžiu *besora*, kuris reiškia gerąją naujieną, e v a n g e l i j ą.

Pavasarį užsiminiau mūsų provincijolui, kad ši vasara bus pirmoji, kurią praleisiu Lietuvoje (neskaitant jaunystės laikų). Birželio pabaigoje jis pranešė, kad turi vietą mano atostogoms. Tai bus Druskininkai. Dešimt dienų, pradedant liepos 5-ąja, praleisiu „Eglės“ sanatorijoje. Labai padėkojau.

Druskininkai garsėja savo gražia gamta ir mineraliniais šaltiniais. Jau didieji Lietuvos kunigaikščiai apie juos žinojo... „Eglės“ sanatorija – apsupta miško, gerokai nutolusi nuo miesto centro. Užsiregistravus reikėjo pereiti per medikų rankas, juk čia sanatorija-gydykla. Gydytoja, paklausinėjusi apie mano sveikatą, nurodė penketą sveikatingumo priemonių, čia vadinamų procedūromis.

Man skirtas kambarys mažiukas, bet turi visus reikalingus patogumus, dar ir nediduką balkonėlį. Pro didžiulį langą matyti sanatorijos kiemas ir miškas. Buvau atsivežęs visus reikmenis šv. Mišioms aukoti, bet nedrįsau to daryti. Aš vienas, be žmonių, ir ant stalo, kurio didesnę dalį užima televizorius ir telefonas, kraščiuko... Bažnyčia maždaug už trijų kilometrų... Neturiu savo susisiekimo priemonės... Ką daryti?

Šeštadienio popietę nuvykau į bažnyčią. Maniau, kad rasiu vakarines Mišias, bet apsirikau. Paprašiau bent Komunijos ir kad keletą konsekruotų Ostijų leistų pasiimti. Klebonas neprieštaravo. Parsivežęs į savo kambarėlį laikiau pačioje garbingiausioje vietoje. Nors Mišių neaukodavau, kasdien galėdavau priimti Eucharistiją. Mano kambarėlis tapo koplyčia, stalelis – altoriumi, mano kambario Draugas – pats Eucharistinis Jėzus. Kai vėliau papasakojau draugams, beveik visi sutiko, kad tai vienas iš galimų, teisingų sprendimų tokiomis sąlygomis.

Per tą dešimtį dienų gana daug lijo, tik dvi dienos buvo išties saulėtos... Sanatorijos takeliai cementuoti, tad purvo nematyti. Kai tik galėdavau, sprukdavau pasivaikščioti į mišką. Nuostabu. Tik gaila, kad žvaigždžių nesimatydavo. Naktys trumpos ir apsiniaukusios.

Sanatorija užima gana didelį plotą, tai – darnus kelių didelių pastatų junginys. Kai kurie žmonės čia trumpiau ar ilgiau apsigyvena, kiti atvyksta tik procedūroms. Vasarą jų čia daug. Prisimenu Evangeliją: „Jeruzalėje, prie Avių vartų, yra maudyklė, žydiškai vadinama Betzata, turinti penkias stogines. Jose gulėdavo daugybė ligonių – aklų, raišų, išsekusių. Mat kartkartėmis maudyklėn nusileisdavo Viešpaties angelas ir sujudindavo vandenį. Kas, vandeniui pajudėjus, pirmas įlipdavo į vandenį, pagy-

T. Ladislovo Balčiūno, SJ, nuotr.

davo, kad ir kokia liga būtų sirgęs“ (žr. Jn 5, 2–9). Į Druskininkus irgi daugybė žmonių atvyksta jausdami kokių nors negalavimų. Visi tikisi pagerėjimo. Bet ar visi pagalvoja, kad sveikata yra Dievo dovana? Dievas gali suteikti, palaikyti ar atnaujinti sveikatą tiesiogiai. Arba – per nuostabią gamtą, per nusimanančius asmenis. Taip ir padaro. Bet ar mes tikrai tai išpažįstam? Ar Dievui dėkojam? O gal kartais piktnaudžiaujame savo sveikata?

Viena iš procedūrų, kurias ant savo kailio patyriau, buvo purvo vonios. Tiesa, manęs nemurkdė į dumblą, tik šiltus purvo maišelius dėjo ant sprando ir plaštakų. Reikėjo ramiai pagulėti keliolika minučių. Prisiminiau Evangeliją: „Jėzus [...] padarė purvo iš seilių, patepė juo neregio akis ir tarė jam: „Eik ir nusiplauk Siloamo tvenkinyje.“ (Išvertus „Siloamas“ reiškia „Siųstasis“.)“ (Jn 9, 6–7). Jėzus kai kada naudojo žemę (purvą), kai kada pakakdavo vien jo žodžio: „Regėk, tavo tikėjimas išgelbėjo tave.“ Tas bematant praregėjo...“ (Lk 18, 42–43).

Ar man pagerėjo? Stebuklo nebuvo, bet jaučiuosi lengviau. Kita procedūra – mineralinės vonios, kurių viena vadinama perline. Tai vonia su oro burbulais. Niekada nebuvau to patyręs. Guliu šiltame vandenyje ir galvoju: kiek daug žmonių pasaulyje neturi vandens net veidui nusiprausti, kitiems net geriamojo vandens stinga... Prisiminiau skaitęs apie vieną estą studentą, kankintą KGB, kurį kišdavo į karštą vandenį ir tuoj pat murkdydavo į šaltą vandenį su ledais. Taip kartojo, kol studento raumenys visiškai atrofavosi... O aš čia patogiausiai naudojuosi gamtos ir gerų žmonių patarnavimais. Kiek daug esu skolingas Viešpačiui...

Dar atlikdavau įkvėpimo pratimus su kažkokiu bičių produktu ir gaudavau vadinamąjį deguonies kokteilį. Galėjau ir keletą kartų baseine paplaukyti. Ar ne geros atostogos? Brolis asilas puikiai pašertas.

Dešimt dienų prabėgo labai greitai. Parvežė mane du šaunūs naujokai, mūsų provincijos ateitis. Garbė Dievui.

Tegul mano siela VIEŠPATĮ šlovina ir visa, kas yra manyje, tegarbina jo šventąjį vardą. Tegul mano siela VIEŠPATĮ šlovina, tegul neužmiršta, kiek jis man gero padarė. Jis man visas kaltes dovanoja, gydo visas mano silpnybes. Nuo pražūties gelbsti mano gyvybę, gaili manęs ir puošia mane savo malone (plg. Ps 103).

Ačiū, kad perskaitėte. Gal trumpą maldelę už mane?..

T. Antanas Saulaitis, SJ

Jaunimo centras ir jėzuitai

1956 m. kovo 3 d. JAV lietuvių laikraštis „Draugas“ rašė: „Lietuviai jėzuitai, norėdami patarnauti lietuviškajai visuomenei, ypač jaunimui, pasitarę su vadovaujančiais lietuvių visuomenės sluoksniais, užsimoja statyti Čikagoje erdvesnes gyvenimo bei darbo patalpas. Jose ir mūsų visuomenė ras tinkamos vietos religinei, kultūrinei bei organizacinei veiklai.“ Jaunimo centro metraščiuose išsamiai aprašytos centro steigimo priežastys ir aplinkybės, kaip jėzuitai telkė lėšas jo statybai, kaip centras plėtėsi ir kokia veikla jame buvo vykdoma.

Jėzuitai Jaunimo centrą administravo 1957–1980 m., kol vadovavimas buvo perduotas centro tarybai ir valdybai. Jaunimo centre tiesiogines pareigas ėjo dešimt jėzuitų kunigų, kurių septyni buvo direktoriai, trys vicedirektoriai: t. Kazimieras Pečkys, t. Jonas Kubilius, t. Leonas Zaremba, t. Jonas Kidykas, t. Jonas Raibužis, t. Jonas Borevičius, t. Gediminas Kijauskas, t. Algimantas Kezys, t. Vaclovas Gutauskas ir t. Antanas Saulaitis.

Jėzuitų vienuolynas su koplyčia – tarsi Jaunimo centro dvynys, jie neįsivaizduojami vienas be kito. Per 50 metų jėzuitų namuose gyveno 29 Lietuvos jėzuitų provincijos nariai. Vieni didesnę laiko dalį skyrė Jaunimo centrui, kiti – patarnaudami koplyčioje, treti – rūpindamiesi sielovada parapijose ar žurnalų „Žvaigždė“, „Laiškai lietuviams“, „Mūsų žinios“ leidyba, vadovaudami rekolekcijoms, jaunimo stovykloms, lituanistinėms mokykloms, užsiimdami visuomenine veikla, labdaringais darbais, tapę įvairių draugijų ir jaunimo organizacijų kapelionais. Dauguma jėzuitų dėstė tikybą ir kitus dalykus Jaunimo centre veikiančiose lituanistinėse mokyklose bei Pedagoginiame lituanistikos institute. Nuo pat pradžių jėzuitai deleguodavo savo atstovus į Čiurlionio galerijos vadovybę, Pasaulio lietuvių archyvo globos komitetą. 1980 m. vadovavimą Jaunimo centrui perėmus pasauliečiams, jėzuitai dalyvauja centro tarybos darbe.

Beveik per visą Jaunimo centro gyvavimo laiką greta esančiuose lietuvių jėzuitų namuose nuolat gyveno keliolika jėzuitų kunigų ir brolių. Keli kunigai buvo priskirti šiems namams, bet dirbo kitur – dėstė, pavadavo parapijose, tad tik per atostogas ar suvažiavimus aplankydavo pagrindinius užsienyje esančių lietuvių jėzuitų namus. Daugiausia jėzuitų Čikagos namuose gyveno 1967 m. – net 15. Nuo 2003 m. čia gyvena ir dirba vienintelis jėzuitas – iš Lietuvos atvykęs t. Antanas Gražulis.

Visai lietuvių jėzuitų veiklai ir Jaunimo centro plėtrai vadovavo lietuvių jėzuitų išeivijoje provincijolai: t. Jonas Kidykas (1948–1952), t. Bronius Krištanavičius (1952–1961), t. Bruno Markaitis (1961–1969), t. Gediminas Kijauskas (1969–1977), t. Leonas Zaremba (1977–1983), t. Antanas Saulaitis (1983–1989).

Jėzuitams pradėjus atsikurti Lietuvoje ir atsiradus galimybei palaikyti ryšius su užsienyje gyvenančiais provincijos nariais, provincijolu tapo dabartinis Telšių vyskupas t. Jonas Boruta (1989–1997), 1997–

2003 m. provincijolo pareigas ėjo į Lietuvą grįžęs t. Antanas Saulaitis, o nuo 2003 m. – t. Aldonas Gudaitis.

Jaunimo centro veikla ir administravimas priklausė ir nuo Čikagos lietuvių jėzuitų namų vyresniojo. Kai šių pareigų nėjo pats provincijolas, namų vyresnieji buvo: t. Jonas Kubilius, t. Jonas Borevičius, t. Juozas Vaišnys, t. Antanas Saulaitis.

Lietuviai jėzuitai Čikagoje pradėjo kurtis apie 1948 m. (Tai išsamiai aprašė t. G. Kijauskas žurnalo „Laiškai bičiuliams“ 2003 m. pavasario numeryje – *red. past.*) Ilgiausiai lietuvių jėzuitų namuose gyveno 1949–1951 m. į Čikagą atvykę br. Petras Kleinotas (iki 2001 m.) ir t. Vaclovas Gutauskas (iki 2003 m.). Nors paskutiniais metais sunkiai sirgo, būdavo lankomi senų bičiulių ir visą laiką domėjosi Jaunimo centru.

Šiame rašinyje išvardyti daugelis Čikagoje gyvenusių ir dirbusių lietuvių jėzuitų. Dar reikėtų paminėti br. Jurgį Gatavecką, dešimtmetį gyvenusį su jėzuitais ir 22 metus praleidusį slaugos namuose. Jėzuitų namuose gyvenęs br. Jurgis Janeliūnas rūpinosi jėzuitų biblioteka ir valgomuoju, br. Virgilijus Kaulius nusimanė apie visus šildymo katilus ir kitokią techniką. T. Petras Daugintis buvo provincijos ekonomas ir globojo „Mūsų žinias“. T. Kazimieras Raudeliūnas uoliai aptarnaudavo Rokfordo lietuvius, buvo namų ekonomas. T. Anicetas Tamošaitis sutvarkė milžinišką biblioteką, talkino Gerojo Ganytojo slaugos namuose, buvo mėgstamas jėzuitų koplyčios pamokslininkas, dabar – Vilniuje provincijolo talkininkas ir bibliotekos vedėjas. Vykstant I pasaulio lietuvių jaunimo kongresui, daug dirbo t. Gintautas Sabataitis – kongreso būstinė buvo įsikūrusi Jaunimo centre. T. Juozas Venckus ir t. Juozas Beleckas rečiau būdavo Čikagoje, nes dėstė universitetuose, talkino parapijose. T. Juozas Aranauskas daug metų darbavosi Monrealio Aušros Vartų parapijoje, dabar gyvena prancūzų kanadiečių jėzuitų namuose Kvebeke. Įdomumo dėlei galima paminėti, kad keliolika metų savo kambarius jėzuitų namuose turėjo du vokiečiai jėzuitai, dirbę tarp vokiškai kalbančiųjų ir telkę lėšas Vokietijos jėzuitų veiklai, ypač tolimoms misijoms. Kelerius metus čia gyveno ir žymus Bažnyčios teisės žinovas t. J. O'Connoras, priklausęs Čikagos provincijai.

Šv. Kazimiero kapinėse ilsisi septyniolika jėzuitų, dar yra vietos septyniems, bet jų užpildyti neskubama...

Jėzuitų koplyčia gražiai sujungia Jaunimo centro pastatą su jėzuitų namais. Įvairūs renginiai, „kavutė“ po pamaldų papildydavo koplyčios ir Jaunimo centro tarnystę mūsų žmonėms. (Vienu metu prieš skautų sueigas šv. Mišios būdavo aukojamos ir Čiurlionio galerijoje.) Neužmirštamos ateitininkų Kūčios didžiojoje Jaunimo centro salėje su Mišiomis bei vaišėmis. didžiojoje Centro salėje, jei būdavo tikimasi daug lankytojų ir laidotuvių dalyvių, šarvodavome ne tik jėzuitus, bet

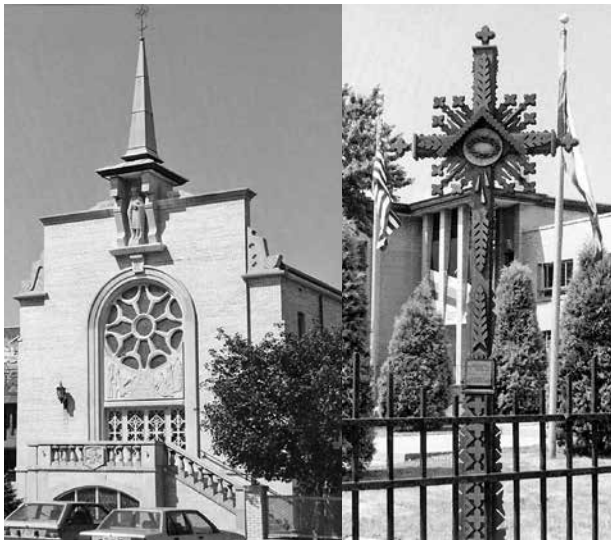

ir kitus žmones. Ypatingoms pamaldoms, pavyzdžiui, su Vėlinių žvakutėmis prie paminklo, bei kitoms apeigoms puikiai tiko kiemelis.

Ypač visiems įsiminė pirmasis Čikagos arkivyskupo, kardinolo Josepho Bernardino apsilankymas 1984 m. bei Jėzaus Draugijos generolo t. Peterio Hanso Kolvenbacho viešnagė 1986 m. ir koplyčioje jo aukotos Mišios.

Iki šiol nepamiršta ir 1959 m. iš Čikagos lietuvių namų iškeliavusi (t. Kęstučio Trimako versta) Sibiro tremtinių maldaknygė „Marija, gelbėki mus“, kurios originalą saugojo jėzuitai, bei nežinomo vilniečio tremtinio sukurtas Sibiro Marijos paveikslas, iškilmingai pakabintas jėzuitų koplyčioje 1968 m.

Turbūt niekas neatsimena ar net nežinojo, kad Jaunimo centras bažnytiniuose dokumentuose oficialiai pavadintas šv. Aloyzo Gonzagos vardu, viliantis, kad šio jauno šventojo pavyzdys padės bręsti sąmoningiems krikščionims. (Gonzagų giminėje, kaip ir tarp kitų didikų, buvo paplitęs šv. Kazimiero vardas.)

Daugybė kunigų, draugijų, asmenų ir fondų rėmė Jaunimo centro statybą, kuriai lėšas telkė jėzuitai su pagalbininkais. 1966 m. numatyta pastatą praplėsti, o 1972 m. jau stovėjo koplyčią ir Jaunimo centrą jungiantis priestatas. 1977 m. pristatyta kavinė. Kiek pastangų čia įdėjo jėzuitai, galima spręsti vien iš t. Vaclovo Gutausko darbo – per 18 metų jis „sudėvėjo“ 18 automobilių, keliaudamas po JAV lėšų rinkti. Nustojęs lankyti geradarius, t. V. Gutauskas įsteigė t. Broniaus Krištanavičiaus fondą Lituanistikos studijų ir tyrimo centrui remti, taip palaikydamas veiklų ir gyvą Jaunimo centrą.

Dabar jėzuitai su Jaunimo centro veikla susiję per čia veikiančias Lituanistikos studijų ir tyrimo centro įstaigas. Lietuvių muzikologijos archyvo steigėjas ir ilgametis vedėjas prof. Juozas Žilevičius 14 metų gyveno jėzuitų namuose. Archyvui ilgainiui jėzuitai užleido savo valgomąjį. Ir fotoarchyvui, ir dailės archyvui pradžią davė bei jam ilgai vadovavo t. Algimantas Kezys su bendradarbiais. Antrasis svečių namelis prie 56-osios gatvės nuolat priglausdavo mokslininkus, tyrinėjančius Pasaulio lietuvių archyve ar Lituanistikos studijų centre sukauptą medžiagą.

Jaunimo centro ir jėzuitų leidinys „Mūsų žinios“ dešimtmečius kas dvi savaites pateikdavo išsamių žinių apie Jaunimo centro gyvavimą ir jėzuitų veiklą. Jėzuitų religijos bei kultūros mėnraščio „Laiškai lietuviams“ (1950–2000) metinė vakarienė Jaunimo centre buvo daugelio mėgstamas renginys.

Jaunimo centro darbuotojai, savanoriai, valdybos ir tarybos nariai, bičiuliai per tuos 50 metų užmezgė daug ryšių su jėzuitais. Šimtus kartų jie padėjo, kai kildavo rūpesčių ar reikėdavo spręsti naujus uždavinius, talkino vykdant įvairius ilgalaikius projektus ar vienkartinius darbelius jėzuitų vienuolyne, kiemuose, raštinėje, knygyne.

Jaunimo centro bei jėzuitų koplyčios lankytojai nuoširdžiai rėmė ir remia atsikūrusią Lietuvos (nuo 1992 m. – ir Latvijos) jėzuitų provincijos veiklą, ypač Kauno ir Vilniaus jėzuitų gimnazijas. Paramos Lietuvos jėzuitams telkimo būstinė nuo 1997 m. veikė jėzuitų namuose (dabar – Ateitininkų namuose Lemonte).

Gražiai sutampa Jaunimo centro auksinė sukaktis su Lietuvos jėzuitų provincijos 400 metų jubiliejumi. 1569 m. jėzuitams atvykus į Lietuvą, Jėzaus Draugijos narių skaičius čia sparčiai augo, o veikla per misijas, mokyklas, kolegijas ir universitetą taip išplito, kad 1608 m. Lietuvoje buvo įsteigta savarankiška Jėzaus Draugijos provincija. Ir tada, ir dabar Lietuvoje, užsienyje bei Jaunimo centre pasauliečių ir jėzuitų bendradarbiavimas liudija bendrą krikščionišką pašaukimą sutartinai tarnauti žmonėms, ypač jaunajai kartai.

Jonas Mikaliūnas,
Ieva Pernavaitė

Ten, kur viskas kitaip...

Pakelyje kabančios žalių bananų kekės, molio trobelės šiaudiniais stogais ir raudonose dulkėse paskendęs pulkas vaikų – galite paklausti, iš kokios tai pasakos? O gal iš sapno? Ne, tai realybė, iš kurios neseniai grįžome. Buvome Centrinėje Afrikoje, kur praleidome beveik tris mėnesius, norėdami padėti vietos žmonėms ir bandydami juos suprasti...

Dabar pasistengsime nors trupučiu patirtų įspūdžių pasidalinti ir su jumis.

Mudu esame Ieva ir Jonas, VU studentai ir truputį „kuoktelėję“ skautai. Sugalvojome vasarą ne į Airiją ar Ameriką užsidirbti važiuoti, bet į Afriką – savanoriauti. Vieni šią mūsų idėją kritikavo sakydami, kad ir Lietuvoje galime pasitarnauti, kiti palaikė, rėmė, ir dėl to jiems esame labai dėkingi! Visus metus kruopščiai rengėmės šiam sumanymui: susisiekėme su lietuviu kun. Hermanu Šulcu, kuris sutiko mus priimti savo įkurtoje Šv. Kizito jaunimo sodyboje Ruandoje, ieškojome paramos, rašėme projektą, skiepijomės... Ir pagaliau, sulaikę kvapą, tamsų liepos vakarą nusileidome juodajame žemyne.

Nors visos Afrikos valstybės labai skiriasi viena nuo kitos savo praeitimi, tradicijomis, gamtovaizdžiu ir netgi žmonių mąstysena, Ruanda iš jų išsiskiria viskuo ir, nors šalis nedidelė, jos vardą žino daugelis. 1994 m. įvykęs bene žiauriausias genocidas žmonijos istorijoje paliko ryškius pėdsakus ir dabartiniame ruandiečių gyvenime. Žmonės bijo atvirai kalbėti, tokie mums savaime suprantami dalykai kaip saugumas ar teisingumas ten vis dar vargiai egzistuoja. Tačiau afrikiečiams Dievas padovanojo pavydėtiną optimizmą ir sugebėjimą džiaugtis šia akimirka: turėdami vienintelę porą batų (dažniausiai plastikinių šlepečių), jie vis tiek žais futbolą negailėdami savo apavo, į mikroautobusiuką susės dvigubai dau-

Kun. H. Šulcas tarp vietos gyventojų

giau keleivių nei įmanoma ir nesvarbu, kad sprogusi padanga ar byrančios automobilio detalės beveik kaskart privers sustoti dar nepasiekus tikslo. Vidinė ramybė ir laiko pojūčio nebuvimas atsispindi netgi jų eisenoje. Žinoma, iki horizonto banguojančios žaliosios Ruandos kalvos, ištisus metus vienodai šiltas klimatas, tvirtos šeimų tradicijos ir menkos galimybės ką nors pakeisti savo gyvenime lemia ne tik afrikiečių fiziologinius ypatumus, bet ir visą gyvenimo būdą, kitokią ir kartais mums sunkiai suprantamą mąstyseną. Matydamas jų švytinčias akis gali pagalvoti, kad jie be galo laimingi, nors gyvenimo sąlygos čia neįsivaizduojamai prastos: vos kelerių metų vaikai ant galvų kasdien neša namo indus su vandeniu iš šaltinio, esančio už keliolikos kilometrų, moterys, prisirišusios vaikelius ant nugarų, dirba laukuose nuo aušros ligi sutemos, o vyrai bando parduoti tą pačią batų porą ar dantų pastą jau kelintą savaitę iš eilės. Tačiau tai jiems įprasta ir jie džiaugiasi tuo, ką turi...

Maždaug prieš 30 metų salezietis kunigas Hermanas Šulcas atvyko į misiją Ruandoje. „Iš pradžių čia nieko nebuvo, net vandens, todėl reikėdavo važiuoti su kanistru prie ežero jo atsivežti. Per dieną penkis kartus vartodavome tą patį vandenį – iš ryto praustis, dieną – rankoms plauti (sveikindamasis su žmonėmis jauti, kaip limpa rankos), pažaidus futbolą, purvinas kojas nusimazgoti, grindis išplauti ir – į išvietę, nes ten irgi nebuvo vandens“, – prisimena kunigas. Jaunimo sodybos pradžia neatsiejama nuo keletą metų trukusio kun. Šulco gyvenimo palapinėje, vietinio jaunimo augintų kiaulių maistui ir pagalbininkų skautų. Po 15 metų čia jau nuolat gyveno apie 40 berniukų ir kasdien atvykdavo dar apie 80 vaikų, bet... tada prasidėjo karas. „Sodyba buvo išdraskyta, jaunimas iššudytas – iš 120 jaunuolių gyvų liko 12. Buvo baisu, labai sunkiai pavyko atsigauti.“ Kunigui tik per plauką pavyko išlikti gyvam. Paskui reikėjo viską pradėti iš naujo. Per tuos metus, daugeliui žmonių padedant, jis atkūrė Šv. Kizito jaunimo sodybą, kurioje dabar nuolatos gyvena apie 100 našlaičių, pastatė vidurinę mokyklą, kurioje mokosi apie 400 regiono paauglių, sukūrė paramos apylinkės vargstantiesiems tinklą, kuris kas mėnesį finansiškai remia apie 800 šeimų, ir įsteigė medicinos punktą, aprūpinantį kelis tūkstančius apylinkės gyventojų kokybiškais vaistais. Kunigas taip pat vyksta į nuošalesnes gyvenvietes,

Afrikos kasdienybė...

kur stovyklaudamas kelias dienas lanko senolius, ligonius, suteikdamas jiems įvairiausią pagalbą. Bet visiems svarbiausias – jo dėmesys ir gera nuotaika.

Atvykę į jaunimo sodybą ir keletą savaičių dirbdami mažus darbelius, organizuodami veiklą vaikams ar tiesiog bendraudami, bandėme perprasti vietinių mąstyseną ir suvokti, kaip čia gyvenama. Viskas kitaip nei Lietuvoje. Kadangi mudu itin didelę reikšmę teikėme planavimui, mokymuisi, pasidalijimui darbais ir atsakomybės ugdymui, problemų kildavo ten, kur, vietinių manymu, jų visai nėra. Tačiau, kaip ir buvome numatę, daugiausia širdies ir jėgų Afrikoje atidavėme skautams: inicijavome didžiulį renginį – skautų veiklos šimtmečio paminėjimą, tiksliau, dalijomės savo patirtimi ir visi kartu planavome, rengėme bei šventėme. Taip pat kelis kartus per savaitę vesdavome užsiėmimus atskiroms skautų grupėms, mokymus grupių vadovams, bet labiausiai vylėmės sukurti sodyboje tinkamą skautavimo sistemą, kuri veiktų ir ateityje. Žinoma, stengėmės panaudoti ir kitus savo pomėgius bei turimas žinias: Ieva mažiausius vaikus ir mergaites mokė piešimo, pynimo, darė įvairius rankdarbius, Jonas domėjosi medicinos padėtimi, turimais vaistais. Buvo ir kitokių darbų: kartu su sodybos skautais kasėme duobes medeliams, naudodami medines formas rankomis gaminome plytas iš pakankamai molingos vietinės žemės, piešėme ant pastatų.

Afrikoje svarbiausias yra pats procesas, kuris ohoho! kaip skiriasi nuo mums įprastų – jei ne lietuviškų, tai bent europietiškų – standartų. Pavyzdžiui, „susiorganizuoti“ dažų, piešti kartu su pačiais mažiausiaisiais (nuo jų pasislėpti neįmanoma) ir sekti akimis visus, net ir suaugusiuosius, besiartinančius prie ką tik nudažytų vietų (juk jiems taip norisi paliesti, kad ir kas iš tos sienos liktų) – viskas kėlė savotišką pasitenkinimą, nes tai buvo ne paprasta veikla, o tikri išbandymai, kuriuos atsiminsime dar ilgai. Ypač įstrigo akimirka, kai neapdairiai sekundei palikę mažiausią mergytę prie dažų pamatėme ją, laikančią indelį su tekančiais juodais dažais, kita ranka mosuojant teptuku ir smagiai trypčiojant juodose balose. Vaizdas tikrai nepakartojamas... Tokios ir kitokios, baltos ir juodos akimirkos per visą laiką mums atnešė tiek visko daug, kad tikrai pakeitė mus...

Turėjome nepakartojamą galimybę apsilankyti ir Kongo kalnuose netoli Ruandos sienos, kur savo misiją atlieka Švč. Mergelės Marijos tarnaičių kongregacijai priklausanti lietuvė vienuolė Aušra Kuodytė. Negalėjome patikėti savo akimis, ką ten pamatėme – padėtis dar sunkesnė nei Ruandoje. Neįstengėme atsiklausyti sesers Aušros bei sesių iš Lenkijos pasakojimų, privertusių visai kitaip pažvelgti į Afriką, leidusių sužinoti tai, ko kitaip turbūt niekada nebūtų pavykę.

Ses. A. Kuodytė Konge darbuojasi trejus metus, prieš tai dvejus praleido Ruandoje. Pati sako, kad dabar jau jaučiasi rami ir yra laiminga galėdama padėti žmonėms. Šiuo metu ji rūpinasi mokyklos statybomis, pradedant nuo plytų gamybos, pamatų kasimo ir baigiant darbininkų samdymu bei

pinigų ieškojimu jų atlyginimams. Merginas ir moteris iki 40 metų Aušra moko siūti. Tačiau pastebėjusi, kad jos neturi pačių elementariausių žinių, pradėjo samdyti ir mokytojus, kurie veda rašymo, skaitymo, skaičiavimo ir bendrojo pažinimo pamokas. Savo žinioje ji turi ir mažytę parduotuvėlę, kurioje galima nusipirkti visko, ko reikia paprastam afrikietiškam gyvenimui.

Be to, sesuo Aušra rūpinasi globos programa, kurios esmė ta, kad Lietuvoje ar kitur gyvenantys žmonės gali skirti konkrečiam vaikui Afrikoje nors ir mažytę, tačiau labai reikšmingą sumą pinigų, kuriais užmokama už mokslą, nuperkama keletas drabužėlių, sąsiuvinių arba tiesiog duodama cukraus ar druskos. Ypač kongiečiams patinka tai, kad tik už vieną vištą pas seserį Aušrą galima išsinuomoti vestuvinę suknelę (mieste nuoma atsieitų 50 JAV dolerių). Populiariausia suknelė išties labai graži, tik bėda, kad jau truputį pagelto ir susidėvėjo... Tad, mieli žmonės, jei patys turite ar žinote, kas turi nereikalingų vestuvinių drabužių, ses. Aušra ir jos bičiuliai kongiečiai būtų labai laimingi, jei juos padovanotumėte! (Nusiųsti galima per Panevėžyje esančius vienuolijos namus.) Misionierės galvoje – milijonas planų, reikia tik jėgų ir laiko, kurio, kiek pastebėjome, ne visada užtenka net ramiai pavakarieniauti.

Sesuo Stani rūpinasi ambulatorija, į kurią kreipiasi žmonės iš aplinkinių gyvenviečių maždaug 10 kilometrų spinduliu. Dažnai pasitaiko, kad susirgę pradžioje kelias dienas jie būna gydomi šamanų maldos namuose ir tik paskui patenka į ambulatoriją – tuomet retai kuris išgyvena. Ambulatorijoje yra apie 50 rūšių vaistų, gimdymo, slaugos palatos, galimybė pervežti sunkius pacientus į ligoninę už 15 kilometrų. Beje, kas mėnesį sesuo suka galvą, iš kur gauti paramą gydymo išlaidų skirtumui padengti, nes pacientai moka simbolinį 1 arba 2 JAV dolerių mokestį, nors vien tik vaistai kartais kainuoja 50 JAV dolerių.

Kiekvienas žino žodį „badas“, bet kas iš mūsų suvokia, ką tai reiškia iš tikrųjų? Sutinę kūdikiai, vaikai su didžiausiais pilvais ir žandais, nuslinkusiais plaukais ir popieriaus storumo oda, vyresnieji su visam gyvenimui pažeista nervų ir judėjimo sistema – visa tai bado požymiai. Sesuo Teresė rūpinasi maitinimo centru, kuris gelbėja kenčiančius nuo bado. Kai šiek tiek atsistato maitinamų ir gydomų vaikų imuninė sistema, kai jie atgauna odos spalvą, vėl pradeda augti plaukai, juos pakeičia kiti vaikai. Kas kartą gauti dubenėlį košės ateina apie 200 vienoje nedidelėje apylinkėje gyvenančių Demokratinės Kongo Respublikos piliečių.

Kantriausiems skaitytojams prisipažinsime, kad šiek tiek išsigandome sužinoję apie akivaizdų piktosios dvasios veikimą Konge, kur krikščionybė skaičiuoja tik 100-metį. Tai, kas ten vyksta, europiečiui sunkiai suvokiama, pavyzdžiui, kaip moteris gali pagimdyti gyvatę arba kai kurie kongiečių įsitikinimai, kad, tarkim, norint pasveikti nuo AIDS reikia turėti lytinių santykių su sveiku vaiku, jaunesniu nei 5 metų...

Neišdildomą įspūdį paliko apsilankymas italės misionierės įkurtame jaunimo centre, kur padedama vaikams, nukentėjusiems nuo raganavimo. Neretai tokie vaikai būna „paprasčiausiai“ sudeginami...

Jeigu norite dar daugiau sužinoti apie mūsų veiklą Afrikoje, kviečiame apsilankyti tinklapyje http://akademikai.lt/~jonis/africa.

Nuoširdžiai dėkojame visiems, mus palaikiusiems ir parėmusiems, ypač Lietuvių katalikų religinei šalpai ir Lietuvos jėzuitams, kurių bažnyčiose buvo renkamos aukos mūsų kelionei. Ir, žinoma, visiems aukojusiems.

Nepamirškime džiaugtis viskuo, ką turime: taika, šeima, maistu, šiluma, svajonėmis, rudeniu, darbu, balomis, laiškais, šypsena, saule...

10 metų ir 500 koncertų

1997 m. sausis. Į Vilniaus jėzuitų gimnaziją ateina naujas muzikos mokytojas Leonidas Abaris ir netrukus suburia chorą. Tuomet dainininkų buvo nedaug, palengva iš mūsų bandyta „išpešti“ ką nors maloniai skambant. Choro gyvavimo pradžią vertinau gana kritiškai. Iki šiol labai ryškiai pamenu pirmąjį pasirodymą per Mišias Šv. Kazimiero bažnyčioje. Baisu, kad visi atidžiai klauso, dar baisiau, kai reikia tinkamus garsus skraidinti į erdvę, padovanoti žmonių ausims ir jais sušildyti šaltas sienas... Tuomet atlikome giesmę Kazio Bradūno žodžiais apie gėles, gamtą ir meilę Dievui. Kaip naiviai ir patikliai mes dainavome... „pro šalį“.

Bet po truputį rinkosi nauji dainininkai, mus mokė ne tik gerb. Leonidas, bet ir puiki mokytoja, chorvedė Irena Stanevičienė. Choras skambėjo vis geriau, bloga jausena po koncertų, pasirodymų aplankydavo vis rečiau. Pamažu mūsų dainavimas pradėjo maloniai jaudinti ne tik mūsų pačių ir mūsų tėvelių, bet ir nepažįstamų žmonių širdis.

Paskutiniaisiais metais choras išsikerojo kaip medis, kurį ilgai ir kruopščiai prižiūrėjo vadovas. Užaugo bosų ir tenorų karta. Vyresniųjų „rimtus“ balsus papildo mažieji „cypsiukai“, suteikiantys jaunatviškumo, šviesumo dainoms ir giesmėms bei mokantys mus, „senius“, optimizmo ir entuziazmo.

O kaip mūsų dainavimą vertina pats vadovas? 2006 m. gruodį po koncerto Vokietijoje pirmą kartą iš jo išgirdau, kad koncertas buvo... geras! Paprastai mes džiaugdavomės, jei nutaisęs mįslingą veido išraišką po koncerto vadovas ištardavo: „Neblogai“. Arba: „Buvo neblogų momentų“ ir pan. Tikiuosi, pagyrimo žodžių girdėsime ir ateityje...

Rašydama šį straipsniuką pagaliau apytikriai suformulavau, kodėl man ši muziką mylinčių žmonių bendruomenė patinka, kodėl esu laiminga, galėdama būti kartu. Dalyvavimas šiame chore suteikia ypač malonių išgyvenimų. Čia jautiesi reikalingas ir lygiateisis bendruomenės narys, atėjus į repeticijas tave apsupa vadovo šiluma, sumišusi su grieztumu, reiklumu bei gebėjimu sukurti darbingą ir drauge malonią, emociškai palaikančią aplinką. Nuotaiką visada pakelia draugiški ir linksmi choristai: šypsenų negailinčios merginos, šmaikštuoliai vaikinai, smagu stebėti ir stebėtis jaunesniais dainininkais.

Žaviuosi mūsų vadovu – kaip viename žmoguje dera puikūs vadovavimo, organizaciniai gebėjimai ir šiltas, žmogiškas, jautrus bei pagarbus bendravimas, gebėjimas suteikti jaukią nuotaiką mokiniams ir kartu palaikyti drausmę... Kaip įmanoma suvienyti asmenybės kūrybiškumą, polėkį, jautrumą, optimizmą ir tokias vadovui būtinas savybes, kaip gebėjimas sutelkti žmones vienam tikslui? Atsakymą į šį klausimą gali žinoti nebent tik pats Leonidas Abaris.

Dainavimas chore – neįkainojama patirtis. Ir ne tik dėl to, kad laviname muzikinius gebėjimus ar dėl nuolat vykstančių koncertų bei kelionių. Mūsų choras – žmogiškųjų santykių mokykla. Labai tikiuosi, kad dauguma mano kolegų-dainininkų tai supranta ir vertina. Juk šio choro, šio, metaforiškai tariant, užauginto medžio stiprumas priklauso nuo mūsų pačių. Sunku suvokti, kad jam jau 10 metų...

Konstancija Dauguvietytė

Tautmilės Stanevičiūtės nuotr.

Vilniaus jėzuitų gimnazijos jaunimo mišrusis choras įkurtas tuometinio gimnazijos direktoriaus t. Antano Gražulio, SJ, iniciatyva. Reikšmingas choro augimo ir tobulėjimo laikotarpis – nuo 1997 m. rudens iki 2001 m. gegužės, kai su mumis dirbo talentinga chorvedė Irena Stanevičienė. Stabilumo ir spalvingumo choras įgavo 2000 m., atėjus solistei Virginijai Karpovičiūtei. Tuos dešimt choro gyvavimo metų didžioji pagalbininkė buvo pianistė Elena Stanevičiūtė. Dabar chore – per 50 dainininkų: 5–12 klasių dabartiniai ir buvę gimnazijos mokiniai.

Savo kūrybinio kelio žingsnius choras skaičiuoja nuo 1997 m. kovo 2 d., pirmojo viešo giedojimo Vilniaus šv. Kazimiero bažnyčioje. Per dešimt gyvavimo metų surengėme daugiau kaip 500 pasirodymų, didžioji dalis – per Mišias Šv. Kazimiero bažnyčioje. Taip pat giedota ir kitose Vilniaus bažnyčiose, Antazavės, Ceikinių, Druskininkų, Elektrėnų, Garliavos, Grigiškių, Jašiūnų, Kauno, Klaipėdos, Kretingos, Marijampolės, Mielagėnų, Nemenčinės, Palangos, Palūšės, Pažaislio, Salantų, Šiaulių, Trakų, Varėnos, Zarasų maldos namuose.

Choras ne tik organizuoja įvairias šventes gimnazijoje: „Kalėdų žvaigždelė“, „Kelias į mokyklą“, „Beauštanti aušrelė“, „Giesmė Motinai“, „Latvijos diena“, bet dalyvauja ir tradiciniuose miesto bei šalies renginiuose: Pasaulio lietuvių dainų ir Lietuvos moksleivių dainų šventėse, konkursuose ir festivaliuose „Baltijos bangelės“, „Dainų dainelė“, „Mes – Lietuvos vaikai“, „Džiaukimės drauge“, „Dainuojame M. K. Čiurlioniui“, „Vilties daina“, „Cantate Domino“, „Džiūgaukim… Aleliuja“, „Dainuok ir keliauk“ ir kt., kuriuose ne kartą buvo puikiai įvertintas.

2000 m. choro vaikinų ansamblis tapo Lietuvos vaikų ir moksleivių televizijos konkurso „Dainų dainelė“ laureatu. 2004 m. „Dainų dainelės“ laureate tapo choro solistė Virginija Karpovičiūtė ir mišrusis ansamblis. 2004 m. Lietuvos mokyklų mišriųjų chorų konkurse „Dainuok ir keliauk“ Kaune gimnazijos choras laimėjo I vietą ir kelionę į Sankt Peterburgą, o Lietuvos vaikų ir jaunimo chorų konkurse-festivalyje „Mes – Lietuvos vaikai“ Klaipėdoje iškovojo II vietą.

Iš įdomesnių choro parengtų programų ir pasirodymų reikėtų paminėti 2002 m. abiturientų išleistuves, kai su choru giedojo garbusis tenoras Virgilijus Noreika, o per šv. Kazimiero iškilmę 2004 m. – solistė Gintarė Skerytė. 2006 m. gegužės 13 d. Šv. Pranciškaus Ksavero bažnyčioje Kauno visuomenei choras koncertavo kartu su kameriniu orkestru „Varpelis“. Per 2007 m. abiturientų išleistuvių iškilmes su choristais giedojo solistė Nijolė Kniūkštaitė-Vaičiulienė. Esame surengę koncertus-susitikimus su poetais Marija Katiliūte-Lacrima, Ramute Skučaite, Kaziu Bradūnu, Vladu Braziūnu, Justinu Marcinkevičiumi, Aleksandru Šidlausku; kompozitoriais Nijole Sinkevičiūte, Jurgiu Gaižausku, Faustu Strolia, liaudies dainų atlikėja Veronika Povilioniene, koncertavęs su vargonininkais Indre Gerikaite, Renata Marcinkute-Lesieur, Vida Prekeryte, Bernardu Vasiliausku.

2006 m. vasarą choras atliko sunkią, bet malonią misiją ir pateisino parodytą pasitikėjimą – garbingai atstovavo Vilniaus jėzuitų gimnazijai ir Lietuvos dainuojančiam jaunimui XVIII Lietuvių dainų šventėje Čikagoje bei surengė dešimties koncertų turą išeivijos lietuviams ir kelionės rėmėjams. Šis pakvietimas – tai ypatingas choro įvertinimas. Rengdamasis šiai misijai, choras per tris mėnesius atliko visų metų darbą: išmoko per trisdešimt Dainų šventės kūrinių ir atnaujino dar per keturiasdešimt savo koncertinės progra-

mos bei per šv. Mišias atliekamų kūrinių.

2006 m. gruodžio pradžioje gimnazijos dainininkai lankėsi Vokietijoje, Šv. Blažiejaus jėzuitų kolegijoje, ir kartu su šios kolegijos choru bei orkestru atliko programą, kurią Vilniuje šiemet pakartojo kovo pradžioje, kai Lietuvoje lankėsi bendraamžiai iš Vokietijos.

2007 m. gegužės 6 d. – Motinos dieną – per Mišias Vilniaus šv. Kazimiero bažnyčioje įvyko 500-asis choro koncertinis pasirodymas. Mūsų repertuare – lietuvių ir užsienio klasikų bažnytinė bei pasaulietinė muzika, šiuolaikinių autorių originalūs kūriniai, harmonizuotos liaudies dainos.

2003 m. išleista pirmoji choro kompaktinė plokštelė „Magnificat“. 2005 m. antroji – „O Beate Casimire“. Šiais metais išleistos dar trys: „Ad maiorem Dei gloriam“, „Ave Maria“, „Mes – Lietuvos vaikai“.

Choro vadovas Leonidas Abaris

Dalyvavimas chore praturtina dvasiškai. Ypač tai pajuntu, kai ilgai sėdėjusi prie knygų su choru giedu per šv. Mišias – užsimiršta visi rūpesčiai ir gyvenimas atrodo šviesesnis.

Rūta Merkevičiūtė

Labiausiai įsiminė kelionė į Sankt Peterburgą 2004 m. birželio pabaigoje. Pirmiausia nuostabūs žmonės, su kuriais ten buvau ir tiek visko patyriau. Šias eilutes rašydama verkiu, nes viena iš artimiausių man buvo a. a. Jūratė. Sankt Peterburge – beveik paskutinės, nuostabiausios akimirkos, praleistos drauge. Tokios išvykos visus labai suartina žmones.

Aurelija Grikinaitė

Dalyvavimas chore moko komandinio darbo, plečia akiratį, skatina veikti, tobulėti.

Antanas Dzimidavičius

Choras moko atsakomybės. Primena, kad rezultatus lemia darbas. Bet šis darbas yra smagus.

Domilė Meškuotytė

Dainavimas – tai sielos džiaugsmas. Gera būti drauge. Gera visiems kartu atlikti didelį darbą – viską atperka klausytojų aplodismentai ir džiaugsmo ašaros. Chore labai gera, pakili atmosfera. Choras – nenusakoma jėga!

Sandra Zaičikaitė

Labai gera dainuoti. Atliekant lietuvių liaudies dainą, stipriau pajuntu, kad esu lietuvis; jei giedame – ryšį su Dievu.

Linas Petrauskas

JAV plokšteles galima įsigyti:
Mrs. Daina Paulauskiene
Baltic Jesuit Advancement Office
12690 Archer Ave.,
Lemont, IL 60439-6732, USA

Lietuvoje – Vilniaus jėzuitų gimnazijos bibliotekoje, tel. (8 5) 261 54 36

„EIK Į SAVO KAMBARĖLĮ“ – šv. Ignaco Lojolos mokymu pagrįstos Dvasinės pratybos kasdieniame gyvenime, trunkančios 33 savaites. Knygoje rasite visą pratybų medžiagą: kiekvienai dienai parinkti trumpi, susimąstyti kviečiantys pasakojimai, pateiktos Šventojo Rašto nuorodos. Gausūs praktiniai patarimai padeda atsiverti Dievui, moko, kaip melstis, medituoti ir kontempliuoti Šventąjį Raštą, įveikti dvasinius sunkumus bei priimti teisingus sprendimus. Leidinys bus naudingas, jei tai, kas jame siūloma, įgyvendinsime. Toks knygą parengusio t. Liongino Virbalo, SJ, patarimas būsimiems skaitytojams, kurie, ja naudodamiesi, atliks Dvasines pratybas. Knygą išleido „Katalikų pasaulio leidiniai“.

Tomáš Špidlík
KRIKŠČIONIŠKŲJŲ RYTŲ DVASINGUMAS

Vieno geriausių šios srities ekspertų – ilgamečio Popiežiškojo Rytų instituto profesoriaus kardinolo t. Tomášo Špidlíko, SJ, – knygoje, kurią iš italų kalbos išvertė Asta Venskauskaitė, o išleido Dialogo kultūros institutas, pirmiausia aptariami bendrieji krikščioniškojo dvasingumo šaltiniai ir įvairių dalinių Bažnyčių atsiradimas. Vėliau plėtojama Rytų dvasingumo tema iš trejybinės perspektyvos, žmogaus, kaip „Dievo paveikslo ir panašumo“, bei prigimties ir malonės temos. Paskutinėje knygos dalyje autorius gilinasi į tas sritis, kuriose Rytų dvasingumas pasiekė nepralenkiamas aukštumas, – maldą ir kontempliaciją.

Bethy Oudot
MOKYTIS MELSTIS
Ignaco Lojolos mokykloje

Dar vienas ignaciškojo dvasingumo bibliotekėlę papildysiantis leidinys, duodantis daug praktinių patarimų, padėsiančių eiti į priekį ignaciškuoju maldos keliu pagal Dvasinių pratybų dinamiką. Knygelėje pasakojama, kaip Dievo ieškoti ir jį „rasti visuose dalykuose“, maldą ir gyvenimą vienijant taip, kaip siūlė šv. Ignacas. Tai – kelias, kuriuo galima keliauti namuose arba grupelėje. Iš prancūzų k. išvertė Kristina Rankelytė, išleido Jėzuitų ekonomo tarnyba.

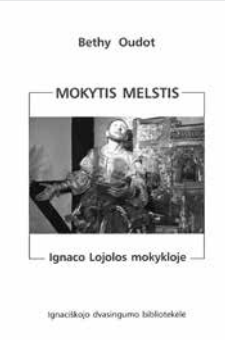

Kazimieras Ambrasas
AMERIKOS LIETUVOJE

Ši knyga – tai t. Kazimiero Ambraso, SJ, eseistinis vienų metų dienoraštis, rašytas sugrįžus į Lietuvą po ilgo svečiose šalyse praleisto laiko. Per tuos 2004 metus, anot autoriaus, „tarsi iš naujo pamatytas ir atrastas mūsų gimtojo krašto maldos namų jaukus savitumas...“ Taip pat susitikta ir su seniai matytais bičiuliais bei giminėmis, rengtos laidos Marijos radijui, vadovauta rekolekcijoms, globotos maldininkų grupės. Visi detaliai aprašyti kasdieniai įspūdžiai sugulė į solidžios apimties gausiai iliustruotą knygą, kurią išleido leidykla „Santaka“.

Pirmasis skambutis prieš 15-ka metų

2007 m. lapkričio 15 d. paminėta Šiaulių tėvo Benedikto Andruškos pradinės mokyklos gyvavimo 15-kos metų sukaktis.

Mintis įsteigti katalikišką pradinę mokyklą kilo tuomet Šiauliuose dirbusiam t. Stasiui Kazėnui, SJ, kai miesto Tarybos sprendimu jėzuitų vienuolyno teritorijoje įsikūręs 11-ojo lopšelio-darželio pastatas buvo perduotas Lietuvos jėzuitų provincijai. 1992 m. mokslo metus čia pradėjo trys pradinukų klasės, kurioms vadovavo mokytojos Dana Peleckienė, Antanina Sajienė ir Nijolė Tomaitienė. Pirmaisiais mokslo metais nedideliam kolektyvui reikėjo ne tik mokyti, auklėti vaikus, bet ir imtis daugelio sudėtingų administracinių darbų. Antraisiais metais direktore paskirta Lidija Litvinienė. Nuo 1994 m. mokyklos bendruomenei vadovavo Eucharistinio Jėzaus kongregacijos sesuo Aloyza Pranė Malinauskaitė. Mokyklą visokeriopai rėmė Šiauliuose dirbę jėzuitai.

1997 m. direktoriaus pareigos perduotos Vaidotui Juknai. Minint mokyklos 5-erių metų sukaktį sukurtas mokyklos himnas, vėliava. 1999 m. balandžio 8 d. mokykla pavadinta Lietuvos jėzuitų provincijos veiklą tarpukaryje atgaivinusio t. Benedikto Andruškos vardu. Nuo 2004 m. mokyklai vadovauja direktorė Laimutė Garbačauskienė.

Dabar mokykloje mokosi 187 mokiniai, dirba 17 pedagogų. Iš jų – 3 mokytojai-metodininkai, 10 vyr. mokytojų. Jubiliejaus šventinis minėjimas mus dar labiau sutelkia, dar kartą primena, kad rengdami mažuosius gyvenimui dirbame kaip darni komanda.

Už nuoširdų bendradarbiavimą dėkojame Šiaulių vyskupui Eugenijui Bartuliui, Lietuvos jėzuitų provincijolui t. Aldonui Gudaičiui, t. Algimantui Gudaičiui, t. Stasiui Kazėnui, Šiaulių miesto savivaldybei ir Švietimo skyriui.

Mokytoja Ramutė Naudužienė

Š. m. gruodžio 1 d. Kauno šv. Pranciškaus Ksavero bažnyčioje – Lietuvos jėzuitų provincijos scholastikų Vaido Lukoševičiaus ir Mindaugo Malinausko diakonato šventimai.

Vaidas gimė 1976 m. gruodžio 5 d. Vaiguvoje, Kelmės rajone. Baigęs vidurinę mokyklą, 1995 m. įstojo į Telšių kunigų seminariją.

1998 m. buvo pasiųstas studijuoti teologijos į Romą, kur mokėsi porą metų, kol įstojo į Jėzaus Draugiją. Metus praleido naujokyne Insbruke, Austrijoje, antruosius naujokyno metus – Šiauliuose. Nuo 2002 m. rudens Miunchene studijavo filosofiją ir apsigynė magistro laipsnį. Po filosofijos studijų 8 mėnesius dirbo su vaikais iš gatvės Moldovoje, Kišiniove. Grįžęs į Lietuvą vienus metus buvo Vilniaus jėzuitų namų ekonomas. 2006 m. išvyko į Romą, kur 2007 m. rudenį sėkmingai baigė teologijos studijas.

Mindaugas gimė 1977 m. gruodžio 23 d. Kaune, daugiavaikėje šeimoje. Baigęs devynias klases mokėsi staliaus specialybės.

1995 m. baigęs profesinio rengimo mokyklą įstojo į Telšių vyskupijos licėjų, kur mokėsi trejus metus. 1998–2001 m. mokslą tęsė Telšių bei Kauno kunigų seminarijose. 2001–2002 m. dirbo Kauno jėzuitų gimnazijoje. Čia artimiau susipažino su jėzuitų gyvenimu ir veikla. 2002 m. apsisprendė stoti į Jėzaus Draugiją. Baigęs naujokyną Šiauliuose, trejus metus Insbruke studijavo teologiją.

Š. m. lapkričio 24 d. sušauktoje Konsistorijoje Šventasis Tėvas paskyrė 23 naujus kardinolus. 18 iš jų jaunesni kaip 80 metų, todėl turės balso teisę konklavoje, 5 – vyresni kaip 80 metų ir balso teisės neturės. Tarp pastarųjų yra 86-erių metų amžiaus t. Urbano Navarette, SJ, buvęs Popiežiškojo Grigaliaus universiteto rektorius ir kanonų teisės profesorius.

Kartu su t. U. Navarette šiuo metu yra 10 kardinolų jėzuitų. Du iš jų – kardinolai-elektoriai ir 8 neturintys balso teisės. Elektoriai yra kard. Jose Bergoglio (Argentina) ir kard. Julius Darmaatmadja (Indonezija). Neturi balso teisės konklavoje šie kardinolai: kard. Avery Dulles (JAV), kard. Ján Chryzostom Korec (Slovakija), kard. Carlo Martini (Italija), kard. Paulus Shan Kuo hsi (Taivanis), kard. Tomáš Špidlík (Čekija), kard. Albert Vanhoye (Prancūzija), kard. Urbano Navarette (Ispanija).

2008 m. sausio 7 d. Romoje prasideda Jėzaus Draugijos 35-oji Generalinė kongregacija, kuri, kaip planuojama, tęsis iki kovo 15 d. Numatytas laikas gali sutrumpėti arba prireikus kongregacijos darbas gali būti pratęstas.

Salės vaizdas vykstant 34-ajai Generalinei kongregacijai. Nuotr. iš žurnalo *Jesuiten*

Generalinė kongregacija yra aukščiausia Draugijos valdymo institucija, galinti pakeisti arba papildyti Draugijos Konstitucijas. Dažniausiai kongregacija šaukiama mirus Draugijos generaliniam vyresniajam, ypatingais atvejais – dėl būtinybės apsvarstyti svarbius Draugijos ar Bažnyčios reikalus. Kadangi dabartinis Draugijos generolas t. Peteris Hansas Kolvenbachas 2008 m. minės savo 80-metį, jis pasiūlė, kad būsima kongregacija išrinktų ir naują generalinį vyresnįjį. Antrasis 35-osios Generalinės kongregacijos tikslas – aptarti svarbiausius Draugijos reikalus.

Įvykus visų provincijų kongregacijoms, generalinę kuriją Romoje pasiekė 350 postulatų (pasiūlymų), kokius aktualiausius klausimus ar problemas reikėtų aptarti Generalinėje kongregacijoje. Buvo sudaryta laikinoji komisija, kuri visus pasiūlymus peržiūrėjo ir suskirstė juos į septynias svarbiausias temas, kurios bus nagrinėjamos kongregacijoje: „Jėzuitų tapatybė“, „Mūsų misija“, „Apaštalinis klusnumas“, „Rūpestis ekologija“, „Bendruomeninis gyvenimas“, „Pašaukimų ugdymas“, „Bendradarbiavimas su pasauliečiais“, „Draugijos valdymas“.

Provincijų kongregacijos išrinko delegatus į Generalinę kongregaciją, kai kuriuos delegatus paskyrė pats generalinis vyresnysis. Iš viso Generalinėje kongregacijoje dalyvaus 228 delegatai. Lietuvos ir Latvijos jėzuitų provincijai atstovaus generolo paskirtas delegatas – provincijolas t. Aldonas Gudaitis.

Jaunuolis prašo tėvą paskolinti automobilį. Šis atsako:
– Neduosiu, kol nenusikirpsi plaukų.
– Ir Jėzus nešiojo ilgus plaukus, – nenusileidžia sūnus.
Tėvas atšauna:
– Užtat vaikščiojo pėsčias...

Jėzuitas rašo vyresniajam apie savo apaštalavimą vienoje Ramiojo vandenyno saloje: „Mielasis tėve, žiema čia tokia nuostabi, kad vietiniai gyventojai visiškai nesidomi rojumi. O vasara tokia karšta, kad jie visiškai nebijo pragaro.“

Vaikas klausosi ilgo ir nuobodaus sekmadienio Mišių pamokslo. Staiga pamato raudoną lempelę virš tabernakulio:
– Tėveli, kai užsidegs žalia šviesa, jau galėsime eiti?

Berniukas atlieka išpažintį. Kunigas jo klausia:
– Ar kartais nekrapštei pinigų peiliu iš bažnyčios aukų dėžutės?
– Ne, bet mintis gera.

Vaikų darželyje vyksta piešimo pamokėlė. Auklėtoja prieina prie kažką su įkvėpimu tapančios mergytės.
– Ką čia pieši?
– Dievą?
– Tačiau niekas nežino, kaip jis atrodo!
– Tuojau sužinos!..

– Sūneli, jeigu klausysi tėvelių, pateksi į rojų, jei ne – į pragarą!
– O ką reikia daryti, kad patekčiau į kiną?

Bobutė meldžiasi:
– Viešpatie, aš žinau, kad tu viską žinai, bet jeigu tu žinotum tai, ką žinau aš...

Kalbasi du berniukai, patarnaujantys Mišioms.
– Žinai, kartais aš mąstau, ką gi veikė Nojus, plaukdamas per bekraštį vandenyną.
– Kaip tai ką? Žvejojo, žinoma!
– Cha! O kaip jis tai darė, turėdamas tik porą sliekų?

Kelkraštyje tyso negyva katė. Trimetis Vytukas klausia mamos, kas jai nutiko.
– Katytė numirė ir nukeliavo į dangų pas Dievulį, – aiškina ji.
– Ir ką, Dievulis ją išmetė atgal?

Berniukas labai norėjo Kalėdoms gauti dovanų dviratį. Kartą ėmė taip garsiai melstis, kad girdėjosi net gatvėje:
– Viešpatie, labai prašau atsiųsti man naują dviratį!!!
Į kambarį atskubėjo tėvas:
– Petriuk, ko taip rėki? Dievas juk nekurčias!
– Užtat bobutė neprigirdi...

Vaikai turėjo pavaizduoti Juozapą, Mariją ir Kūdikėlį Jėzų. Vienas jų nupiešė skrendantį lėktuvą, pro kurio iliuminatorius matėsi keturi veidai.

– O kas tas ketvirtasis? – pasidomėjo mokytoja.

– Poncijus-pilotas! – atšovė berniukas.

Iš pamokslo: „Kartais išmintis ateina drauge su metais, kartais metai ateina vieni patys...“

Mergytė klausia:

– Seneli, ar tave sukūrė Dievas?

– Taip, mažule, – atsako senelis.

Po minutės ji pasitikslina:

– O mane?

– Ir tave, brangioji, ir tave.

Keletą minučių mergytė nepatikliai žiūri į senelį, lygindama jį su savo atvaizdu veidrodyje, kol galiausiai kategoriškai pareiškia:

– Turiu pasakyti, kad paskutiniu metu Dievas pradėjo dirbti kur kas geriau!

Moksleivio malda: „Visagalis Dieve, padaryk taip, kad Londonas taptų Danijos sostine, kaip aš vakar parašiau kontroliniame darbe.“

Tėvai niekaip neįstengia nuraminti per Mišias įsisiautėjusio vaiko. Galiausiai tėvas nebeištveria, čiumpa jį už pažastų ir neša išėjimo link. Bažnyčios durims užsiveriant pasigirsta berniuko šauksmas:

– Pasimelskite už mane! Pasimelskite!..

Vaikai mokosi 10 Dievo įsakymų. Norėdamas pateikti akivaizdų pavyzdį, mokytojas klausia:

– Jeigu mama liepia Jonukui neerzinti šuns ir netampyti jo už uodegos, o Jonukas vis tiek nesiliauja, kokį Dievo įsakymą sulaužo?

Vienas vaikas kelia ranką:

– Tiksliai nebeprisimenu to įsakymo numerio, bet ten sakoma: „To, ką Dievas sujungė, žmogus tegul neatplėšia.“

Mergytė baigia vakaro maldą: „Ir dar... Dievuli, atsiųsk nors kiek drabužėlių toms mergaitėms žurnale, kurį skaito tėtis.“

Jaunas kunigėlis klausia ilgamečio parapijos klebono:

– Tėve, ar aš privalau visiškai atsižadėti pasaulio?

– Nesijaudink, – atsako šis, – jeigu tavo gyvenimas bus tikrai krikščioniškas, pasaulis pats tavęs atsižadės.

Kartą viena moteris pasikvietė svečių ir, visiems susėdus už stalo, paprašė savo šešiametės dukrelės sukalbėti maldą.

– Nežinau, ką sakyti, – sutriko ji.

– Prisimink, ką dažniausiai sako mama.

Nulenkusi galvą mergytė pralemeno:

– Viešpatie Dieve, ir kam aš visus tuos žmones pasikviečiau pietų?

Dėkojame visiems 2% fizinių asmenų pajamų mokesčių sumos skyrusiems Lietuvos jėzuitų provincijai, atskiroms bažnyčioms ar gimnazijoms. Gauti pinigai padėjo šildyti bažnyčių pastatus, rengti rekolekcijas, įsigyti trūkstamą inventorių gimnazijoms, prisidėjo prie jėzuitų namų išlaikymo. Kviečiame ir toliau remti jėzuitų misiją bei darbus Lietuvoje.

Lietuvos jėzuitų provincija
Didžioji g. 34
LT-01128 Vilnius
Įm. k. 191893936
SEB Vilniaus bankas
Kodas 70440
A. s. LT34 7044 0600 0112 3231
Galėsite paremti:
žurnalo ir knygų leidybą;
išsiskyrusiųjų sielovadą;
savižudybių prevenciją;
šv. Ignaco Dvasinių pratybų organizavimą;
Druskininkų rekolekcijų namus;
vyresnio amžiaus jėzuitų ir studentų išlaikymą.

Vilniaus jėzuitų gimnazija
Didžioji g. 32
LT-01128 Vilnius
Įm. k. 291812440
SEB Vilniaus bankas
Kodas 70440
A. s. LT84 7044 0600 0110 1282
Galėsite paremti:
per 600 čia ugdomų mokinių;
stovyklavietės įrengimą;
kabinetų atnaujinimą.

Vilniaus šv. Kazimiero bažnyčia
Didžioji g. 34
LT-01128 Vilnius
Įm. k. 291310320
SEB Vilniaus bankas
Kodas 70440
A. s. LT08 7044 0600 0045 8376
Galėsite paremti:
sielovadą Šv. Kazimiero bažnyčioje;
maldos būrelius bei chorus;
bažnyčios fasado remontą;
religinės muzikos koncertus.

VšĮ Jėzuitų gimnazija
(buv. Kauno jėzuitų gimnazija)
Rotušės a. 9
LT-44280 Kaunas
Įm. k. 300109458
Bankas „NORD/LB Lietuva“
Kodas 40100
A. s. LT85 4010 0425 0070 9680
Galėsite paremti:
apie 700 čia ugdomų mokinių;
inventoriaus atnaujinimą;
priestato statybą;
stovyklavietės Kulautuvoje išlaikymą.

Kauno šv. Pranciškaus Ksavero bažnyčia
Rotušės a. 8
LT-44280 Kaunas
Įm. k. 190675653
„Hansabankas“
Kodas 73000
A. s. LT86 7300 0100 0225 1333
Galėsite paremti:
bažnyčios langų keitimą;
chorų ir jaunimo grupių veiklą;
rekolekcijų organizavimą.

Šiaulių šv. Ignaco Lojolos bažnyčia
Vilniaus g. 245
LT-76343 Šiauliai
Įm. k. 291067110
SEB Vilniaus bankas
Kodas 70440
A. s. LT40 7044 0600 0456 4295
Galėsite paremti:
būsimų jėzuitų ugdymą naujokyne;
bažnyčios inventoriaus atnaujinimą;
rekolekcijų programą jaunimui „Kelias“.

Laiškai bičiuliams 2007 2 (12)

Išeina du kartus per metus
Leidžia VšĮ Jėzuitų ekonomo tarnyba

Didžioji g. 34, LT-01128 Vilnius

Redaktorė
Jūratė Grabytė

Dailininkė
Jūratė Tamošiūnaitė-Karašauskienė

Stilistė
Eglė Gudavičienė

Konsultantas
T. Lionginas Virbalas, SJ

Spausdino Standartų spaustuvė